

NE

**IVA
PROCHÁZKOVÁ**

KOMP

ROMIS

NE

**OD AUTORKY
BESTSELLERU
VRAŽDY V KRUHU**

**Pa
se
ka**

NE

KOMP

ROMIS

NE

**IVA
PROCHÁZKOVÁ**

ŽÁDNÝ PŘÍBĚH NENÍ
ZCELA FIKTIVNÍ,
ŽÁDNÁ PODOBNOST
SE SKUTEČNÝMI POSTAVAMI
NENÍ ČISTĚ NÁHODNÁ,
ODTRHNOUT FANTAZII OD REALITY
NELZE. PROLÍNÁJÍ SE, JEDNO
VYRŮSTÁ Z DRUHÉHO,
JEDNO BEZ DRUHÉHO JE
NEMYSLITELNÉ.
V OBOJÍM JE PRAVDA.

COPYRIGHT © IVA PROCHÁZKOVÁ, 2019
ISBN 978-80-7432-987-6 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-7637-002-9 (epub)
ISBN 978-80-7637-004-3 (mobi)
ISBN 978-80-7637-003-6 (pdf)

**ŠEL
ZÁŘIJOVOU
NOCÍ**

...

...byla větrná, obloha hýřila hvězdami. Gevorg k nim nezvedal oči, bez brýlí neviděl ani souhvězdí Kasiopeji přímo nad hlavou. S rukama v kapsách a pohledem upřeným před sebe si jako obyčejně zkracoval cestu mezi temnými bloky panelových domů. Šel rychle, žádný jiný zvuk než jeho kroky a vítr ve větvích nerušil klid spícího sídliště. I proto zaregistroval tiché předení motoru dřív, než se auto zpoza rohu vynořilo. Okamžitě pochopil, že přijelo kvůli němu. To, co si mnohokrát v duchu představoval a čeho se obával, se stalo skutečností. Místo si vybrali dobře, skrýt se nebylo kam. Gevorg přesto neztrácel naději; dal se do běhu. *Šokující konec novináře* – bleskl mu hlavou přiléhavý titulěk. Vzápětí ho zavrhl. Skončit právě takhle a právě tady nebylo šokující. Česká metropole ho na smrt už od dětství připravovala. Soustavně, den za dnem.

V dechu, pohybech a pulzu toho města se dal vysledovat jakýsi bezcílný toxický stereotyp. Město bloudících duší, napadlo Gevorga, když poprvé vylezl na podstavec někdejšího Stalinova pomníku a pozoroval lidi pod sebou. V jedné z nejstarších kazménských písemných památek se mluvilo o světě, kam se uchylují duše zemřelých, kteří za života nevykonali nic výrazně dobrého ani extrémně zlého, čím by si vysloužili nebe či peklo. Jejich zásluhy a hříchy se navzájem vyvažovaly a podle neznámého autora, který předkřesťanský mýtus sepsal, byli po smrti odsouzeni k existenci v Dormahoru, kde bloudili v nekonečných kruzích bez možnosti úniku. Praha byla Dormahor.

Kdyby dostal Gevorg Arojan před lety na vybranou, kde žít, býval by se rozhodl pro Londýn, Paříž, Madrid, třeba i Tel Aviv. Tam všude existovaly velké, aktivní kazménské komunity. Kdyby žila matka, byla by prosadila odjezd do Ameriky, o které snila jako o zemi splněných přání. Kdyby. Kdyby není život, dobře vědí Kazméní. Kdyby jsou chyby, říkají Češi. Otec Arojan nesnil, a pokud nějaká přání měl, nesvěřoval se s nimi. Po rozpadu Sovětského svazu přivezl Gevorga do Prahy, protože právě

tady sehnal práci. Nic je tu neohrožovalo, žádné nepřátelské nálady se tu neprojevovaly. Ceny šplhaly vzhůru jako všude v zemích bývalého socialistického tábora, ale život pořád ještě nestál tolik, aby syn příčinnivého gastarbeitera nemohl získat slušné vzdělání. Gevorgův osud, osud jeho rodiny, národa, lidí za takzvanou železnou oponou, ale i na její druhé straně odjakživa utvářela politika. Byla všude, zasahovala do všech oblastí života, Gevorga děsila i fascinovala. Vystudoval politologii.

Ani po ukončení studia nenašel pádné důvody k odchodu. Zůstal v Praze i po otcově smrti. Odvezl jeho popel do Kazmémie, kde ho rozprášil v horách za otcovou rodnou vesnicí. Přestože o tom nikdy nemluvili, měl pocit, že by to pro otce byla nejpříjemnější posmrtná alternativa. Alternativu k životu Kazmémie nepředstavovala. Padal na ni stín Ruska, společná hranice připomínala časovanou bombu. Nikdo nepochyboval, že vybuchne, bylo jen otázkou, kdy k tomu dojde. Gevorg na otcovu památku uspořádal bohatou smuteční hostinu pro celou vesnici a po krátkém pobytu u příbuzných odjel zpět do Prahy. Zvykl si na její bezcílný spěch, přijal status bloudící duše.

Okamžik, kdy časovaná bomba vybuchla a na rusko-kazménské hranici se rozhořel ozbrojený konflikt, nemohl být pro Kazmémii nepříznivější. Svět se zmítal v chaosu, krvavých střetů přibývalo, teroristické útoky se staly každodenností. Evropa procházela existenční krizí vyvolanou vnějšími i vnitřními problémy. Neměla inspiraci ani odvalu je řešit, a už vůbec jí nezbyvaly síly angažovat se ve válce na svém vzdáleném, viděno z Bruselu bezvýznamném východním předměstí. Ve válce, do níž bylo nota bene zapleteno Rusko, se kterým pojily Unii napjaté vztahy. Nikdo neměl zájem hrotit je ještě víc. Mohlo by to přivodit fatální následky. Ty se záhy stejně dostavily: Počet uprchlíků z jiných koutů světa se rozrostl o tisíce Kazménů, kteří ztratili domovy. S klesající nadějí na mír jejich proud sílil a vyvolával čím dál větší protitlak.

I v Gevorgově životě způsobila válka zásadní změnu: Jeho bloudění dostalo cíl. Poslední měsíce strávil jako válečný zpravodaj přímo v ohnisku bojů i v kazménském zázemí, do kterého se válka zakusovala hloub a hloub. Připomínalo to postup neúprosné nemoci. Nevěřil na zázraky, nedělal si iluze o náhlém uzdravení země. Věděl, že musí přispět všemi silami, aby aspoň trochu zmírnil utrpení svých krajanů, o němž měl zbytek Evropanů jen mlhavou představu. Válka v Kazmémii pro ně byla stejně fiktivní jako Star Wars, ale mnohem méně přitažlivá.

Než se dnes rozloučil se svými přáteli, probírali současnou situaci. Byla čím dál beznadějnější. Pokojně spící pražské sídliště se zdálo od Jeremeše, Vaparanu (na ten měl Gevorg pod žebrem osobní vzpomínku v podobě dosud citlivé rány po střepině granátu), Gregoripolu a dalších měst jeho domoviny neskutečně daleko. Dělily je celé galaxie. Na

autobusové zastávce v průsečíku dvou ulic tvořených dlouhými řadami panelových domů se Gevorg a jeho přátelé rozloučili a každý se vydal svým směrem. Po pár krocích Gevorgovi přišlo na mysl, že by měl být opatrnější a změnit obvyklou trasu. Porušování zaběhlých zvyků patřilo k samozřejmým pravidlům ochrany, ale nakonec to neudělal. Byl unavený a skrz lehkou košili mu profukoval vítr. Chtěl být co nejdřív doma.

První střela ho zasáhla do ramene, po druhém zásahu, mezi lopatky, upadl. Výstřely byly tlumené, ulice prázdná, z žádného okna se nic neozvalo. Nikdo z obyvatel mamutího bytového komplexu se noční příhodou nenechal vyrušit ze spánku. Gevorg pochopil, že nemá šanci – jeho čas v Dormahoru dospěl ke konci. Silný pud sebezáchovy zděděný po četných generacích sveřepých kazmémských předků mu přesto nařizoval nevzdávat se. Navzdory bolesti a odcházejícímu vědomí úporně lezl k nedalekému přístřešku s kontejnery a zároveň věděl, že i kdyby se mu povedlo doplazít se tam, nebude v bezpečí.

Auto zastavilo, zaslechl rychlé kroky a začal odříkávat *Aboon Dbash-mayo*. Když v Něj budeš věřit, otevře se ti nebe, slibovala kdysi matka. Naposledy se modlil ještě za jejího života, od té doby mu otčenáš nepřišel na mysl. Teď si na něj bez nejmenší námahy vzpomněl. Odříkal ho až k *nehwe sebyonokh*, pak přišel třetí výstřel. Mířil rovnou do srdce. Nebe se otevřelo.

Před dvěma hodinami došlo na okraji Prahy k vážnému incidentu, při němž byl zastřelen noční chodec. Podle dosud nepodložených informací se jedná o novináře a blogera kazmémského původu Gevorga Arojana. Ačkoli policie zatím odmítá událost komentovat, už teď se kolem ní rýsuje řada znepokojivých skutečností. Podrobné analýze se věnujeme po ranním zpravodajském bloku.

Rádio Gejzír

Cesta byla rozblácená, tu a tam vysypaná šotolinou, vedla mezi sklizenými poli. Ještě se nestmívalo, ale hustá clona deště halila kontury Prahy na obzoru. Milan zastavil kus od kraje lesíka, nechal běžet motor. Natáhl ruku k přihrádce pod rádiem, kde měl cigarety, ale rozmyslel si to. Až potom.

„Už je tady,“ řekl. Rozeznával obrys terénního vozu zaparkovaného mezi stromy. Nepochyboval, že je Bíbrův, přesněji: že v něm Bíbr přijel.

Stejně tak nepochyboval, že žádné z aut, kterými Bíbr jezdí, mu ve skutečnosti nepatří. Jednoduše je používal. A poněvadž se jednalo vesměs o drahá auta a Bíbr je měnil jako ponožky, měl k němu Milan respekt. Obdivoval peníze a lidi, kteří si k nim dovedli zjednat přístup. Nijak to nezmenšovalo jeho opatrnost. Právě těmhle lidem se nedalo důvěřovat.

„Sed,“ zkrotil Denise, který se chystal vystoupit.

„Něco se ti nezdá?“

„Když si kvůli někomu špiníš ruce, nemusíš si zamazat ještě boty. Za to ti necáluje.“

„To je fakt.“ Denis pustil klíčku na dveřích a znovu se pohodlně rozvalil. „My jsme svoje udělali, teď je řada na něm.“

„Zbejvá jen doufat, že se na to dívá jako my.“

„Myslíš, že s náma chce vyjebat?“

Milan zamyšleně hleděl přes míhající se stěrače k terénnímu autu. Kdyby je Bíbr chtěl podrazit, určitě by to nějak navlékl. Vypadal jako cucák, ale byl chytrý a zkušený. Milan nevěděl, pro koho pracuje, ale předpokládal, že je to nějaká těžší váha. Svědčilo o tom nejen Bíbrovo sebevědomí, ale hlavně odměna, kterou jim bez mrknutí oka nabídl. Její velkorysost budila množství otázek. První a z Milanova hlediska jediná důležitá zněla: Má vůbec v úmyslu zaplatit? Třetinovou zálohu dostali, hned jak si plácli, teď měli inkasovat zbytek.

„Neradil bych mu, aby na mě něco zkoušel,“ prohodil Denis. „Mohlo by to špatně skončit.“

Milan se s jeho vznětlivostí a brutalitou seznámil už jako dozorce, krátce potom, co přistál u něj na oddělení. Když se stal poprvé svědkem incidentu, ze kterého Denis přes svůj výškový handicap vyšel ne-li vítězně, tedy rozhodně bez potupy, uvědomil si, že v tom skrčkovi něco je. Poradit si s ranařem jako Segedín, ještě k tomu ve vězeňské klubovně, kterou ostatní vyklidili, aby nezacláněli, byl úctyhodný výkon. Milan si začal Denise víc všímat. Brzy pochopil, že tajemství jeho úspěchu nevězí ani tak ve svalech jako spíš v obrovském náboji zuřivosti. Osud se k němu zachoval macešsky – kromě ponižující výšky ho obdaroval ještě rozštěpem patra (jeho znetvořený horní ret navozoval představu ženského přirození, takže mu ve věznici nikdo neřekl jinak než *Prcinka*) – a jedinou možnost, jak se ubránit všem krysám, které po světě běhaly, si Denis našel v bezvýhradném sobectví. S nikým nedělal kompromisy, nikomu neustoupil, na nikoho se nespoléhal. I tenhle pakt, do kterého svého bývalého dozorce přizval, byl čistě účelový. Aniž by o tom mluvili, bylo jasné, že jakmile shrábnou peníze, jejich cesty se rozdělí.

„Koukej, co dělá!“ Denis se rozčileně předklonil a hleděl přes mokré sklo k lesíku. Bíbrovo auto, stojící na samém kraji, začalo znenadání couvat hloub mezi stromy. „Jeď za ním!“

Milan neměl nejmenší chuť opustit volné prostranství a vjet do temného lesa.

„Šmarjá, neplaš se.“

„Chceš, aby nám fouknul?“

„Kdyby chtěl zmizet, tak se tu vůbec neukáže,“ namítl Milan s větší jistotou, než jakou ve skutečnosti cítil. „Je tady, aby se s náma vyrovnal.“

Terénní vůz se protočil mezi stromy a zamířil po poli směrem k nim. Denisova ruka zmizela v kapse vesty, kde nosil zbraň.

„Já těm parchantům čečenským nevěřím ani nos mezi vočima,“ poznamenal.

„Klid,“ opakoval Milan. Sám nervózně sevřel řadicí páku. Nemyslel si, že Bíbr je Čečen, ale to bylo asi jediné, v čem se s Denisem neshodl. Jeho nedůvěru plně sdílel. Vždycky ho mátlí lidé, kteří se chovali nelogicky, raději jim šel z cesty. U Bíbra se rozhodl udělat výjimku. Už dlouho byl se svým životem nespokojený a toužil po změně, ale chyběla mu ta pravá příležitost. Bíbr mu ji poskytl. Nesla v sobě velkou dávku nebezpečí, vyvolávala řadu otazníků, ale byla mimořádně lákavá. Milan si spočítal, že s tím, co si za jedinou noc vydělá, dokáže svůj život restartovat.

Auto zastavilo na dosah; bylo to audi. Bíbr měl spuštěné okénko, předloktí opřená o volant. Zpod károvaného saka mu vyčuhovala košile s několika rozepnutými knoflíčky a povolená kravata. Vypadal jako úředník, který si na cestě domů z práce udělal pohodlí. Kromě něj Milan uvnitř vozu nikoho neviděl.

„Je sám,“ prohodil směrem k Denisovi. Cítil, že z něj nervozita opadá. Otevřel okno a kývl hlavou. Bíbr pozdrav opětoval. Jeho obličej byl bez výrazu.

„Všechno podle ujednání? Nebo se vyskytl problém?“ zeptal se. Plynou češtinou, se sotva znatelným přízvukem.

„Žádný problém,“ odpověděl Denis.

„Určitě ne?“ Bíbrovy oči za skly brýlí na ně hleděly kouřově šedými duhovkami, brada porostlá řídkým vousem mu mírně poklesla, vypadal to, že přemáhá zívnutí. Milan se tím nenechal oklamat, na dně kouřových očí viděl bdělou pozornost, takže zůstával ve střehu.

„Když říkám ne, tak ne,“ prohlásil Denis.

„Odvedli jsme čistou práci,“ potvrdil Milan tónem, který vylučoval veškeré pochyby – až na ty vlastní. Nedokázal sám sebe přesvědčit, že pomoci někomu proti jeho vůli do hrobu je čistá práce. Po světě chodili lidé, nad kterými jiní lidé vynesli ortel, a někdo ho musel vykonat, to bylo Milanovi jasné a nijak ho to nepohoršovalo, přesto nehodlal tento druh zakázky už nikdy přijmout. Byla lukrativní, ale měla nepříjemné vedlejší účinky. Neprojevíly se okamžitě. Včera v noci, když se Denis vrátil od kontejnerů a kývnutím hlavy dal najevo, že záležitost

je vyřízena, necítil Milan vůbec nic. *Teď hlavně pryč odtud*, to bylo jediné, co měl v hlavě, zatímco ujížděl rovnou ulicí mezi bloky panelákových, pohled přilepený ke zpětnému zrcátku. Nehybné tělo v oranžové košili se rychle zmenšovalo, ale pořád tam leželo. Ani když Milan na nejbližší křižovatce zahnul a plácek s kontejnery mu zmizel z očí, tak se obraz na sítnici úplně nerozplynul. Byl tam celou dobu, co se zbavovali auta a zbraně, uléhal s tím obrazem do postele, nerozplynul se ani po probuzení. Zasutý, vybledlý, ale pořád zřetelný ho tam měl i teď. Rozčiloval ho jako samovolné škubání nervu, kterého se člověk nemůže zbavit.

„Uzavřem to, ne?“ řekl Denis netrpělivě.

„Dobry účty dělají dobrý přátele,“ podotkl Milan a pohledem se dotkl igelitové tašky, která ležela na palubní desce audi.

„Dělají? Skutečně?“ Bíbrovým ospalým obličejem prokmitl pobavený zájem. V jeho mateřštině se podobné rčení zřejmě nevyskytovalo.

„Říká se to.“ Milan nespouštěl oči z igelitové tašky. Měla správnou velikost a byla jediným důvodem, proč na tohle setkání jel. O přátelství s Bíbrem nestál.

„Jeden můj známej zase říká: Dobry účty šetřej výdaje za municí,“ utrousil Denis.

„Chytřej známej.“ Bíbr zvedl tašku a podal ji Milanovi oknem. „Je tam o něco víc, neměl jsem drobný. Doufám, že to nevadí.“

„My už si s tím poradíme,“ ujistil ho Denis.

Milan měl původně v úmyslu peníze přepočítat, ale Bíbrova poznámka mu vzala chuť. Naznačovala, že to, co on a Denis považují za balík, je pro Bíbra pár šušňů. I kdyby to byla pravda, neviděl důvod, proč ji zdůrazňovat. Krátce do tašky nahlédl a postavil si ji vedle nohy. Čekal, že po ní Denis hned sáhne, ale ten se ani nehnul. Ruku pořád v kapse, hlídal každé Bíbrovo mrknutí.

„Jenom aby bylo mezi náma jasno, neznáme se,“ upozornil ho výstražně. „Nikdy jsme se neviděli. A bude lepší, když už se nikdy nevidíme. Ledaže...“

Udělal významnou pomlku a Milan vytušil, co v příštím okamžiku řekne. Nejradši by mu v tom zabránil, ale věděl, že to nejde: tady nebyl bachař, tady neměl komando. Byl to Denis, kdo Milana do tohoto podniku vtáhl, kdo nastavil pravidla a vzal na sebe obtížnější část úkolu. Byl to Denis, kdo držel pomyslnou taktovku a mával s ní, jak uznal za vhodné.

„...ledaže by se zase něco zajímavýho naskytlo,“ dopověděl přesně podle Milanova očekávání. „Jasný?“

„Naprosto,“ přisvědčil Bíbr, ve tváři už zase ten ospalý výraz. „Těšilo mě, pánové!“

Pokynul jim na pozdrav a pomalu se rozjel po poli pryč. Milan sledoval vzdalující se zadek jeho vozu a zároveň těkal očima kolem. Pořád nemohl uvěřit, že to šlo tak hladce. I Denis zůstával v pohotovostním režimu.

„Mrkni, kolik tam je,“ vybídl Milana. „Než se ztratí.“

Milan zvedl tašku, vysypal si do klína její obsah, přepočítal bankovky v jednom svazku. Ohromením hvízdal. Bíbr jim přidal víc než čtvrtinu domluvené částky. Potěšilo ho to, ale současně i zneklidnilo. Nebylo to normální. Nikdo, koho Milan znal, se takhle nechoval.

„Rozumíš tomu?“ zeptal se.

„Čemu chceš na prachách rozumět? Buďto je máš, nebo je nemáš,“ uškříbl se Denis. „Já radši to první. Ty ne? Chceš mu je snad vrátit?“

Nic podobného Milan neměl v úmyslu, na druhou stranu však nedokázal věc odbýt tak bezstarostně jako Denis. Už o tom nezačínal, ale z mysli mu to nešlo. Myslel na Bíbra celou dobu, co se vracel rozmoklým úvozem zpět. Na všechny rozpory v jeho chování. Na jeho úřednické oblečení a drahá auta, ve kterých jezdil, na jeho bezchybnou češtinu a nerozluštitelný přízvuk. Na jeho ospalý výraz a pozorné šedé oči. Při prvním setkání se jim představil jako Johnny, což nemohli brát vážně, ale i v přezdívkce, kterou mu dali, byl rozpor. Řídké strniště na jeho bradě se bíbru ani vzdáleně nepodobalo. Budilo posměch. Tím, že mu tak začali říkat, z něj udělali sami pro sebe šaška a otupili jiné rysy jeho osobnosti. Méně směšné a těžko čitelné. Milan znal nejrůznější typy malých i velkých grázlů; většina měla nějaké specifické znaky, podle kterých se dala zařadit, ale Bíbr do žádné škatulky nezapadal. Pro Milana zůstával hádankou. Ze všeho nejvíc mu vězelo v hlavě, proč si na tenhle úkol najal právě je. Byla to náhoda, anebo plnil přesné pokyny svého bosse? Kdo tím bossem byl? A jaký měl důvod utrácet velké peníze za likvidaci jednoho malého Kazména?

„Jak se ten Kazmén jmenoval?“ zeptal se, když vykodrcal zpět na silnici a konečně si zapálil cigaretu. Celou dobu jednání s Bíbrem se držel, nechtěl tříštit pozornost. Teď si tabák vychutnával jako zaslouženou odměnu. „Sarajan?“

„Arojan.“

„A křestním?“

„Gevorg. Proč?“

„Jen tak.“ Rozhodl se, že si o něm zjistí něco víc. „Nemám na jména moc dobrou paměť.“

„To se dá vycvičit.“

„Jak?“

„Každý jméno, který uslyšíš, si musíš šestnáctkrát zvopakovat. Pak ho už nezapomeš.“

„Fakt? Zkoušel jsi to?“

Denis zavrtěl hlavou. „Já si jména pamatuju. Mám pro změnu špatnou paměť na to, co vidím. Kdyby ses mě zeptal, jestli měl ten Arojan na sobě kraťasy, nebo dlouhý kalhoty, tak ti to zaboža nepovím.“

„Myslím, že džíny,“ řekl Milan, ale přísahat by na to nemohl. Oranžová barva Arojanovy košile zatlačila všechno ostatní do pozadí. Když se po druhé Denisově střele svezl na kolena, Milana napadlo, že vypadá jako buddhistický mnich ve zbožném rozjímání. Právě Arojanova košile, sytá a zářivá, nesla hlavní vinu, že se Milanovi ten noční obraz tak jasně obtiskl na oční sítnici. Sevřel víčka, zase je otevřel, zamrkal. Ničeho tím nedosáhl. Paměť si dělala, co chtěla; jednou jí bylo málo, jindy zase nepříjemně moc, člověk jí nemohl rozkazovat. Jenom snad trochu pomáhat.

„Arojan, říkáš? George?“

„Ge-vorg.“ Denis jméno vyslovil pomalu a zřetelně.

„Gevorg Arojan,“ opakoval Milan. Šestnáctkrát. Byl zvědavý, jestli si to zapamatuje.

Jsou česká nápravná zařízení think-tankem budoucích zločinů? Na konferenci Unie státních zástupců tuto otázku vznesl JUDr. Ivo Janiš. Připomenul, že personál oddělení výkonu trestu má svým působením napomáhat k pozitivní změně hodnotové orientace odsouzených. Opak však často bývá pravdou. Odsouzení úspěšně „překvalifikovávají“ dozorce pro trestnou činnost. Změnu by podle Janíše mohly přinést jak kvalitnější psychologické testy pro přijímání dozorců, tak i zvýšení jejich nástupních platů.

www.ceskajustice.cz

Odjížděl po poli směrem k silnici, pohled upřený do zpětného zrcátka. Věděl, že i oni ho pozorují a uvažují, jestli nemá něco za lubem. Byli rozhození, převezl je. Čekali od něho podraz, a zatím shrábli honorář, o jakém se jim ani nesnilo. Teď si lámou hlavu, kdo za tímhle kšeftem může vězet a co by z toho ještě mohli vytřískat. Určitě se dohadují, kdo je on sám – Johnny.

Mimoděk se usmál. Že tentokrát použil právě tohle jméno, nemělo jiný důvod než jeho nechuť ke stereotypům. Miloval změnu. Nebavilo ho ponechávat si příliš dlouho jednu osobnost (rozhodnutí, pod jakou iden-

titou bude pracovat, přicházelo vždy shora a nemohl je nijak ovlivnit), ale pokud šlo o přezdívky, masky, oblečení, řeč těla a jazykový arzenál, měl volné ruce a plně toho využíval. Všechno muselo ladit dohromady, každý díleček musel zapadat do celku. Šlo o styl. Hledání a pečlivé pilování správného stylu patřilo k těm momentům jeho práce, které měl nejradši. Odjakživa byl tvořivý a pracovitý.

Trochu zvedl zrcátko a zkorigoval směr jízdy, aby je měl pořád na očích. Už se vraceli úvozovou cestou k silnici. Nedělal si o nich nejmenší iluze. Na toho prcka měl sice od muklovské kliky dobré reference, ale byl zvyklý řídit se hlavně vlastním rozumem. Ten mu říkal, že si na ně musí dát bacha. Oběma chybělo zdravé sebevědomí, oba se dělali mazanější a zkušenější, než ve skutečnosti byli. V tomhle nablblém nárůdku nic neobvyklého. Žil tu už třetí rok a kruhy, v nichž se pohyboval, platily za vysoké, nicméně s lidmi velkého formátu se setkal jen zcela výjimečně. Většina Čechů byli potměšilí slaboši. Neměli charakter. Nevěděli, co chtějí, nedrželi slovo, nedalo se na ně spolehnout. Proto taky nejásal nadšením, když shora přišlo to nařízení. Nerozuměl mu. Kdyby svěřili Arojana přímo jemu, měli by záruku, že všechno půjde jako po másle. Ale neudělali to a on se musel držet pokynů. Byly naprosto jasné: najmout „zlaté české ručičky“.

Znovu se pro sebe usmál, tentokrát to však byl spíš úšklebek. Doufal, že „zlaté české ručičky“ neudělaly žádnou chybu. Pokud ano, odskáče si to on, to už z minulosti věděl. (Např. kiks s Borodinem, na kterém nenesl nejmenší vinu, ale stejně kvůli němu šel na kobereček.) Tentokrát to na neúspěch nevypadalo. Odměna byla neúměrně vysoká, za tyhle peníze by Čečeni vyřešili pět Arojanů, ale bylo zapotřebí dát těm dvěma najevo velkorysost. Navnadit je. Ještě se budou hodit. U Arojana se to nezastaví, nepracoval sám.

Když dorazil na kraj pole, jejich auto bylo asi v polovině úvozu. Sklopil si zrcátko do původní polohy, opatrně projel mělkou škarpou, zahrnul na silnici a zamířil k Praze. Za první zatáčkou silnici zase opustil. Pole tu končilo, v zarostlém rumišti se mezi nálety bříz rýsovaly trosky bývalého statku. Po krátké úvaze si našel místo za polorozpadlou zdí kravína. Bylo odtud vidět až k nejbližší křižovatce. Vypnul motor, čekal. Stmívalo se, déšť bubnoval do kapoty. Znělo to žalostně. *Od sluhy do prvního básníka zpíváme smutni. Jaké smutné vytí je ruská píseň*, vytanula mu na mysl oblíbená pasáž z Domku v Kolomně. Jako vždy ho přiměla k povzdechu. Vydral se mu z hloubky duše a nebyl výrazem bezútešnosti, ale oceněním krásy, kterou mu poezie, a Puškinova obzvláště, zprostředkovávala. Násilím se vytrhl z jejího kouzla a znovu se plně soustředil na okolí. Rozhodl se, že ty dva nebude sledovat, ale jenom se pojistí, aby nesledovali oni jeho. Po chvilce se objevili. Projeli

kolem a pokračovali směrem ke křižovatce. Tam odbočili k nájezdu na pražský okruh. Světla jejich auta splynula se šňůrou jiných světel.

Nastartoval. Uvědomil si, že má pořád ještě brýle. Používal je jako doplněk Johnnyho obličeje. Aby působily věrohodně, měly dioptrická skla, sice slabá, ale dívat se přes ně delší dobu unavovalo. Sundal je a promnul si oči. Ještě než se vrátil na silnici, zauvažoval, jestli má cestou domů poslouchat hudbu, nebo radši vyřizovat telefony. Nakonec usoudil, že nejužitečnější bude pokračovat v tréninku konverzace, kterou měl staženou v mobilu. Poslední dobou bifloval němčinu při každé vhodné příležitosti a podle své učitelky dělal pokroky. Jestli nepoleví, může doufat, že se mu brzy otevrou nové možnosti. Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem.

Sáhl po telefonu a spustil audiotéku. „Gefällt Ihnen Berlin? Leben Sie hier?“ zeptal se ženský hlas. „Berlin ist wunderbar,“ odpověděl a dával při tom úzkostlivý pozor na správnou výslovnost. Žádný přízvuk, ale hochdeutsch. Dialekty působí buransky. „Ich bin hier beruflich. Meine Arbeit führt mich immer wieder an neue, interessante Orte.“*

* Líbí se vám Berlín? Žijete tu? / Berlín je úžasný. Jsem tady pracovně. Díky svému povolání poznávám mnoho nových, zajímavých míst.

1 2 3 4 5

Informační kancelář Evropského parlamentu ve spolupráci se sociální sítí OurSpace.cz Vás zvou na diskuzi pořádanou společností EVROPSKÉ HODNOTY. Témata: Bereme volby do Evropského parlamentu zodpovědně? Jaký má Evropský parlament faktický vliv na Česko, EU a zbytek světa? Které strany se účastní kampaně? Jsou nezávislí kandidáti opravdu nezávislí?

www.europarl.europa.eu

Dobře zvládá krizové situace. Neuhýbá problémům. Cílevědomý. Houževnatý. Podobnými charakteristikami se to v pracovních posudcích Štěpána Chytila jen hemžilo. V zásadě s nimi souhlasil. Měl vlastnosti vytrvalého dvouděložného plevele. Byl nezdolný jako jetel. Ani studený den páchnoucí výfukovými plyny a kouřem, který se držel nízko při zemi, mimořádně ohavné březnové pondělí bez nejmenší vyhlídky na slunce nemohlo náměstka Licenční správy a kandidáta na europoslance (ženatý, otec plnoletého syna, řídnoucí vlasový porost, lehce zvýšená hladina cholesterolu) vyvést z rovnováhy. Od rána ho bolelo v krku a všechno, čeho se dotkl, vzbuzovalo dojem útočné slizkosti, jako by byl svět pokrytý spermatem silného nepřátelského samce. Přesto se nedokázal zbavit přesvědčení, že pozemská existence je to nejlepší, co vesmír může nabídnout. Existence privilegovaného lidského tvora. Takovým tvorem Štěpán Chytil byl a ve svých čtyřiapadesáti letech neměl nejmenší důvod domnívat se, že dojde ke změně.

Jako ekonom samozřejmě znal Paretovo pravidlo a s úspěchem je ve svém povolání aplikoval. Dovedl si spočítat, jaké množství energie do čeho vložit a jak se mu to zúročí. Nikdy si nepoložil otázku, zda vzorec 80/20 platí i mimopracovně. Tvzení, že 80 % následků pochází z 20 % příčin na všech úrovních lidského konání, by zamítl

jako neověřitelnou teorii. Zabývat se takovými teoriemi považoval za zbytečné. S minulostí se nedalo nic dělat. Nešlo ji zrušit, ani do ní znovu vstoupit. Příčiny už vznikly. Byly vklíněny do Štěpánova osudu a on, zabořen v zadním sedadle mikrobuseu Českomoravských demokratů, postupoval na lince času k logickým následkům. Zvolna, ale nezadržitelně.

„Kam?“ zeptal se řidič.

„Do centrály,“ navrhla Žižková.

„Nikdo tam nebude,“ usoudil Fára. „Jeď rovnou k Besedě.“

Štěpán se podíval na hodinky: půl jedné. *Znojmo – město s přívlastkem* – oznamovala zablácená cedule, kterou právě míjeli. Padal déšť se sněhem, na vozovce se tvořila ledovka. Po teplém únoru byla recidiva zimy mrzutá, ale Štěpán neměl čas ji vnímat. Plně se soustředil na předvolební kampaň. Moravská šňůra představovala její významnou část. Ranní akce na meziříčském gymnáziu proběhla v jiskřivé atmosféře, školní orchestr zahrál Ódu na radost a četné dotazy dávaly tušit, že studenti bojují o známku ze společenských věd. Početná skupina – nejspíš to byli maturanti – se zaměřila na Všeobecnou deklaraci lidských práv, zejména svobodu projevu a vyjadřování. Chtěli vědět, odkud Štěpán čerpá informace, co si myslí o onlinových médiích a o bloggerech. Ověřovali si, zda zná některé webové portály a jména. Samozřejmě došlo i na Arojana a jeho tragický konec. Studenti ho srovnávali se zavražděným slovenským novinářem Jánem Kuciakem a ptali se Štěpána, jestli si myslí, že oba zaplatili za to, že se nebáli psát pravdu. Zajímal je i Štěpánův názor na autocenzuru.

Odpovídal rozvážně. Upozorňoval na úskalí internetové svobody a důležitost novinářské etiky. Vysvětlil studentům, že takzvaná autocenzura může být někdy jen snaha po objektivitě. Když se ho ptali, jak si rozumí se svým synem, ujistil je, že velmi dobře. Prozradil, že s Richardem často diskutuje a vyměňují si názory. O tom, že si před několika dny vyměnili pár facek, rozumně pomlčel.

Následný mítink v městské knihovně byl organizovaný Klubem aktivních důchodců, věkový průměr návštěvníků se pohyboval kolem osmdesátky a jejich pozornost tomu odpovídala. Mnoho párů očí, do kterých Štěpán od svého řečnického stolku hleděl, se v průběhu mítinku zavřelo. Tu a tam se ozývalo i chrápání. Nejinak tomu bylo předchozí dny v Jihlavě, Třebíči a Novém Městě. Seniorům se ve volbách přičítala obrovská důležitost, tvořili čtvrtinu všech voličů v republice. Žižková s Fárou měli od volebního manažera ČMD pokyn dát si na akcích pro dříve narozené obzvláště záležet, ale Štěpán se nemohl zbavit dojmu, že Evropský parlament je instituce, která se myšlenkovým schématům moravských stařečků a stařenek vzpírá. Hlavním důvodem, proč předvolební schůze

v hojném počtu navštěvovali, bylo patrně občerstvení, které se podávalo na závěr a které jejich dřímotu vždy jako mávnutím proutku zahnal.

Znojmo řady ospalých dýchánek nerozšíří, to bylo Štěpánovi jasné. Předseda místní organizace Českomoravských demokratů se po telefonu holedbal, že velký sál Besedy bude nejen plný, ale že je na programu bouřlivá debata. „Nebude to pro vás brnkačka, pane inženýre. Přijde pár místních veličin, co se netají vyhraněnými názory na politiku Bruselu. Zaženou vás do úzkých, s tím počítejte!“ varoval.

Vyhraněných názorů se Štěpán nebál, co mu dělalo starost, byl stav jeho hlasivek. Po nedoléčeném zánětu a tuctu mítinků často na větrných prostranstvích cítil bolestivé napínání v hrtanu a první známky chrapotu. Čelil mu tím, že si při vystoupeních nechával zvukařem vytáhnout hlasitost na maximum, ale škrábání v krku se zhoršovalo a ještě nebyli ani v polovině šňůry. Ostrava, Zlín, Olomouc a řada dalších moravských měst je teprve čekala. Štěpán si pro každé z nich vypracoval řeč šitou na míru. Přistupoval k volební kampani jako k válečnému tažení – každá bitva byla důležitá, na všechny se připravil, ani jedinou nehodlal vzdát. Nemohl vědět, že většinu ze svých projevů, které ho stály dlouhé hodiny práce, nikdy nepronese a že důvody budou mnohem závažnější než namožené hlasivky.

„Před týdnem měla mítink v Lucerně.“ Fára ukázal na jeden z billboardů lemujících znojemský kruhový objezd. *Zora Opasková – Hlas, který v Evropě bude slyšet* – oznamoval nápis pod bradou mladé ženy. Byla nejen hezká, ale v obličejí měla čitelně zakódovanou inteligenci. Podle průzkumu volebních preferencí ji podporovali hlavně lidé z měst, spíše mladí a s vyšším vzděláním.

„Byl jsem si ji poslechnout,“ pokračoval Fára. „Hlas má, to se musí nechat. Překřičela celej sál. Bez mikrofonu.“

„Dovede být pěkně sarkastická. Slyšeli jste, s čím vyrukovala?“ Žižková se na předním sedadle obrátila, v očích jí pobaveně jiskřilo. „Pokud by se prý měly zavádět genderové kvóty, tak pro muže. Spouště z nich by to podle Opaskové konečně dalo šanci se na pracovním trhu uplatnit!“

„Kdybych byl ženská, budu se kvótama cítit uražená,“ prohlásil řidič.

„Kdybys byl ženská, cítil by ses uražená,“ usadila ho Žižková. Chovala se k němu s kamarádkou bezprostředností, stejně jako Fára. Štěpán si udržoval odstup. Kandidoval do Evropského parlamentu za podpory Českomoravských demokratů, ale nebyl jejím členem. Fára a Žižková ho sice dotlačili k tykání, ale tím pro něj veškeré důvěrnosti končily. Neměl v úmyslu pouštět si k tělu nikoho z funkcionářů, natož šoféra. Během svého výstupu po kariérním žebříčku si vypěstoval spolehlivý cit pro jednání se spolupracovnicí. Na Licenční správě tykal jen

kolegům, kteří mu to sami nabídli, a jedině když byli v hierarchii podniku na stejné úrovni jako on. Nikdy s lidmi z práce nepil alkohol, netrval s nimi volný čas a nijak se s nimi nesbližoval. Přesto se těšil jejich oblibě. Věděli, že se vyhýbá roznášení drbů a vtipkování na cizí účet. Vysloužil si tím nálepku noblesního člověka. Nebránil se jí, ale skutečným důvodem jeho verbální ukázněnosti byla tajná obava, že mu chybí smysl pro humor a že by se na to mohlo přijít. V národě, který sám sebe s pýchou označoval za národ Švejků, to byla horší vada než chronický zápach z úst.

„Opasková se probojovala do první ligy a žádnou berličku nepotřebovala,“ poznamenal. „Je dobrá.“

Hnutí Hlas bylo v politickém spektru napravo od Českomoravských demokratů, ale Štěpán cítil, že Opasková je jeho přímou soupeřkou. Nebezpečnou soupeřkou. Měla „drát“ na skupiny, které on neuměl oslovit. Pozorně sledoval její projevy, znal její postoje, v jejím slovníku nacházel své vlastní obraty (ty duchaplnější). Neustále hledal způsob, jak si zůstat věrný a přitom se vůči ní vymezit.

„Má koule,“ prohlásila Žižková.

„Dobrej volební slogan,“ podotkl řidič. Štěpán viděl ve zpětném zrcátku jeho obličej. Byl vážný, zdálo se, že o použitelnosti sloganu skutečně uvažuje. *Zora Opasková – koule, které v Evropě bude vidět* – pozměnil si Štěpán nápis na plakátu, který v té chvíli míjel jeho okénko a mizel za zadním sklem.

„Vyložíme propagační materiál a pak se půjdeme najíst, ne?“ navrhl Fára. Byl mladší než Štěpán, ale všechno na něm se zdálo opotřebovanější. Ve vypoulených, stále trochu uslzených očích měl čitelné stopy po všech ústupcích, které kdy musel udělat, i těch, které na něj teprve čekaly. Za poslední dva měsíce, kdy spolu v rámci předvolební kampaně pracovali, měl Štěpán mnohokrát příležitost ocenit Fárův úsudek a přehled o české politické scéně, zároveň však nemohl nevidět mezery v jeho vzdělání. Byl *lowbrow*, jak by řekl Bert van Boxen, Štěpánův dlouholetý holandský kamarád. Možná by dokonce použil výraz *domkop* nebo *idiotte partijdige*. Štěpán Bertovi záviděl odvahu k politické nekorektnosti, kterou si podle všech pravidel nesměl ve své funkci dovolit. Bert ovšem na pravidla kašlal a právě to ho možná vyneslo až do ministerského křesla v Haagu. Jestli Štěpán u voleb uspěje, bude s Bertem v daleko častějším styku než dosud. Těšil se na to.

„Kde tady slušně vaří?“ Žižková se otočila na řidiče, který měl, jak se v minulých dnech ukázalo, bohaté znalosti hospod napříč republikou a byl jim užitečným rádcem.

„Navarra,“ řekl bez váhání. „Jedl jsem tam výbornou grilovanou panenku.“

„Nemám hlad,“ vymluvil se Štěpán. Potřeboval být chvíli sám. „Trochu se projdu.“

Rozhodl se, že zajde na poštu a cestou se zastaví v nějakém bistru. Návštěva pošty nebyla naléhavá, dala by se odložit, ale hryzalo ho svědomí. Už čtvrt roku neposlal žádné peníze a jako obyčejně, když byl s placením liknavý, se mu podoba Eržiky začala před spaním zjevovat za zavřenými víčky. Zvláštní bylo, že ani po letech neztratila nic ze své jasnosti. Štěpán ji v leckterém ohledu vnímal přesněji než podobu své ženy. Všechna mateřská znamínka byla na místě, mahagonová barva vlasů nevybledla a zvednutí levého koutku jejích jemně vykrojených úst mu způsobovalo stále stejnou bolest v hrudi. Byl to minimalistický úsměv plný důvěrnosti. Na fotografii v zažloutlém kartonovém rámečku se neusmívala. Nechala si ji udělat v košickém fotoateliéru ke svým devatenáctým narozeninám a do dolního rohu napsala: *milovanému Štěpánovi Eržika*. Štěpán ji schovával v šuplíku psacího stolu doma v pracovně (odlehlý pokoj vedle garáže, který považoval za své hájemství, sám si v něm luxoval i utíral prach a věřil, že tam nemá nic, co by ostatním členům domácnosti dávalo záminku ke vstupu), dokud nepochopil, že ani toto území není bezpečné. Teď byla fotografie uložená v sejfě.

„Ideální počasí na procházku sis zrovna nevybral,“ usoudila Žižková, když řidič zastavil na náměstí a všichni vystoupili. Studený vítr se do nich okamžitě opřel a během několika vteřin z nich vytáhl teplo nasbírané v mikrobuse. Štěpán si omotal krk šálou, zvedl límec kabátu a nasadil si klobouk.

„Stačí, když dorazím čtvrt hodinku před začátkem?“ zeptal se.

„Přijď radši trochu dřív,“ požádal Fára. „Lokální média potřebujou dostat nažrat.“

Průčelí Besedy za jeho zády bylo vyzdobené vlajkou Evropské unie. *Předvolební mítink s nezávislým kandidátem Štěpánem Chytilým nominovaným za ČMD do Evropského parlamentu se koná dnes v 16 hodin*, oznamoval poutač u vchodu. Mezi vraty bylo vidět dva mladíky na štaflích, jak natahují girlandu v barvách Českomoravských demokratů. Zespodu je pozoroval muž, ve kterém Štěpán rozpoznal předsedu místní organizace. Byl akcí natolik zaujatý, že příjezd mikrobuse dosud neznamenal. Štěpán věděl, že by se slušelo jít k němu, potřást si s ním rukou a zapříst rozhovor, ale nedokázal se k tomu přinutit. Předsedova moravská bodrost byla v daném okamžiku nad jeho síly.

„Neboj, budu tady včas,“ ujistil Fára, už bez otálení se otočil a zamířil k Hornímu náměstí. Šel rychle, samota byla osvobozující. Zároveň cítil výčitky. Ani s vyložením volebních letáků jsem jim nepomohl. Řeknou, že nejsem týmový hráč, přemítal. Celý život pracoval v týmu, nejdřív pro Nizozemsko-českou obchodní komoru, později v různých

složkách Ministerstva průmyslu a obchodu až po svou nynější pozici na Licenční správě, ale týmového ducha neměl. V podstatě byl elitář. Věřil, že mezi lidmi jsou vrozené rozdíly, které se nedají smazat a které dávají těm chytřejším, schopnějším či jinak vyvoleným přirozené právo držet otěže. Byl to nepopulární názor a nikde se jím nešířil, naopak všemožně se ho snažil maskovat, ale ne vždy se mu to dařilo. Nedokázal ho utajit ani před synem.

Když si na Richarda vzpomněl, vytáhl mobil a navolil jeho číslo. Byl zvědavý, jestli hovor tentokrát přijme. V poslední době to mezi nimi hodně drhlo; hádky byly na denním pořádku a dosahovaly čím dál těžšího kalibru. Před Štěpánovým odjezdem z Prahy se chytli víc než obvykle. Obvinění, které mu Richard vmetl do tváře, bylo tak nestydaté, že Štěpánovi bouchly saze. Vrazil synovi pohlavek a syn (nadupaných devatenáct roků, ideální poměr svalové hmoty a tělesného tuku, zdravé sebevědomí, pohotové reflexy) mu ránu bez meškání vrátil. Štěpán byl rád, že jsou doma sami, na druhou stranu věděl, že před svou ženou a otcem by se víc ovládal a situace by takhle neeskalovala. I Richard by si dal větší pozor. Měl matku a dědečka rád a choval se v jejich přítomnosti ke Štěpánovi ne-li hezky, tedy aspoň s menším vzdorem. „Ještě nějaký příspěvek do diskuze, tatínku?“ utrousil s pohrdavým úsměškem. Na odpověď nečekal. Zavřel se ve svém pokoji, začal si pískat a až do Štěpánova odjezdu nevylezl. Všechny následné telefonáty nechával bez povšimnutí. Včetně tohoto. Dokonce to vypadalo, že si mobil vypnul. Operátor hlásil, že volaný účastník není dostupný.

„Jen si trucuj, synáčku,“ zamumlal Štěpán do šály. „Však ono tě to přejde.“

Schoval telefon a kráčel dál k poště. Jako většina otců byl přesvědčený, že svého syna dobře zná. Dal si na jeho výchově záležet. Odmalička ho učil tomu, co sám považoval za životně důležité: nepropadat sebelítosti a překonávat strach. Jít si za svým nekompromisně, ale chytře. Nečurat proti větru. Miloval ho, a i když mu to neříkal, předpokládal, že Richard o jeho citu ví a opětuje ho. Momentální vzpoura neznamenalala určitě nic jiného než snahu dokázat si, že už je dospělý. Fyzicky a intelektuálně se to nedalo popřít, ale emocionální část jeho bytosti teprve dozrávala. Dosud si nevytvořil obranný krunýř. Hrozilo, že ho první životní střet nezhojitelně zraní.

Bylo mi devatenáct, když jsem poznal, co je láska na život a na smrt, uvědomil si Štěpán a jako obvykle se ho zmocnil úžas, kolik času od té doby uplynulo a jak málo ho ten čas změnil. V určitém ohledu si pořád připadal jako tenkrát, když seskočil na peron moskevského nádraží a poprvé se nadechl dusného vzduchu města, které mělo nenávratně ovlivnit jeho život. Život, který by se bez onoho ohlušujícího zabrzdě-

ní mezinárodního vlaku před pětatřiceti lety odvíjel úplně jinak. Těžko říct, jestli šťastněji. Nebyla by v něm Eržika, ale ani schizma, které vyvolala. Právě vzpomínky na to, čím si v Richardově věku sám prošel, Štěpána nabádaly k otcovské shovívavosti. Snažil se brát synův konfrontační postoj s nadhledem. Nejnovější scéna ho ovšem zaskočila. Richardovy přesně mířené urážky ukazovaly, že objevil, co objevit neměl. To bylo nepříjemné. Štěpán se tím znepokojoval víc, než byl ochoten sám sobě přiznat, ale stále ještě nepropadal panice. Doufal, že rozsah škod je omezený.

I po půl roce zůstává vyšetřování násilné smrti Gevorga Arojana na mrtvém bodě. Předpokládanou vraždu na objednávku se dosud nepodařilo prokázat, ale policie ji stále nevyloučila. Vraždy žurnalistů se staly součástí taktiky zastrašování v boji o vliv, moc a zisk všude na světě. Za poslední dekádu bylo zavražděno více než 400 profesionálních novinářů a novinářek, přičemž u většiny z nich nedošlo k odhalení osob, které se za zločinem skutečně skrývají.

www.ozvenycasu.cz

Richard udělal krok. A další. Soustředěně, s maximální opatrností. Voda mu místy sahala po kolena, jinde až k pasu. Dno bylo vystlané hladkými kameny, které podklouzávaly pod chodidly a znesnadňovaly chůzi stejně jako dravý horský proud. Brodil se březnovou řekou nahý a bosý, ale dávno chlad vody ani vzduchu necítil. Jenom křeč ve zvednutých rukou svírajících ranec oblečení a zbraň. Leván už byl na protějším břehu, Richardovi chybělo ještě pár metrů.

Díval se na Martinova vypracovaná záda před sebou a přemýšlel, jestli mu taky umdlévají ruce. Pokud ano, nedával na sobě nic znát. Všechno, co podstupoval, přijímal s naprostou samozřejmostí. Byl to právě Martin, kdo našel kontakt sem na Slovensko a k Patrole brzy po Gevorgově smrti. Vraždě, upřesnil Richard v duchu. Hlavně žádné zastírání, žádné eufemismy. Gevorg Arojan byl zákeřně zavražděn (popraven, zlikvidován, odkráglován), u Levana k tomu moc nechybělo. Proto se teď brodili ledovou vodou. Byla to nezbytná součást rozhodnutí, které udělali. Rozhodnutí, které jejich život od základu změnil. Už dnes v noci.

Kousek odtud zakřičel pták a Martin se zastavil. Pohybem hlavy dal znamení, že se něco děje. Richard přeskočil očima ke břehu. Leván

se krčil za skupinou borovic a dalekohledem hleděl k patě hory uzavírající údolí.

„Karolovo družstvo,“ oznámil, když k němu Richard došel, a podal mu dalekohled. Richard ho přitiskl k očím. Chvilí trvalo, než si našel čtyři postavy v maskáčích. „Neví o nás.“

Mluvil skoro na hranici šepotu, i když to vzhledem k okolnostem bylo zbytečné. Šum proudící vody všechny zvuky překrýval. Richard podal dalekohled Martinovi a chvatně se začal oblékat. Pohledem odhadoval vzdálenost k troskám mlýna.

„To dáme,“ usoudil. Z propadlé střechy trčely dva komíny, na jednom z nich vyvěsí svou zástavu. Z celé Patroly postoupili v nejkratším čase nejbliž k cíli. Hlavní zásluhu na tom nesl Levan. Nešetřil je, ale ani sebe. Od loňského brutálního přepadení (zlomené žebro, natržený sval, výron v koleni) měl pořád ještě sníženou hybnost a určitě i bolesti, ale nedával na sobě nic znát. Byl o pět roků starší než Richard, ovšem pokud šlo o sebeovládání, rozdělávaly je věky. Tisíciletá kazménská historie bojů o přežití Levana podpírala na každém kroku, kazménská krev v žilách ho poháněla jako vysokocetanová nafta. Richardovi připomínal hranatý, nezničitelný offroad.

„Tudy,“ kývl hlavou směrem k náhonu. „Martin nás jistí.“

Ideální by bylo mít tu Adama; nechali by ho u borovic a hlídal by druhý břeh. Ale Adama neměli. Synáček pana advokáta se podělal. Ne z dnešní akce, takových zažil už řadu, ale z toho, co chystali po ní. Měli podrobně vypracovaný plán, Adam ho půl roku připravoval s nimi, ale v poslední chvíli dupnul na brzdu. Bez varování. „Sorry, kluci,“ řekl půl hodiny před odjezdem z Prahy, viditelně zkroušený vlastní zradou. „Nezlobte se, nedám to. Víím, že by si to Arojan zasloužil, ale jsem srab. Asi jsem doteďka jenom machroval.“ Nezlobili se. Nezaznělo ani slovo výčitky. Možná machrovali všichni, to se teprve ukáže. Odvaha nebyla měřitelná veličina a srabství už vůbec ne. Srabometr neexistoval. Každý si musel nastavit zrcadlo sám. A sám se do něj podívat. Někomu se při tom pohledu obrátil žaludek, ale to patřilo k věci.

Richarda bezděky napadlo, co by asi řekl otec, kdyby ho teď viděl. „To máš po mně,“ prohlašoval tu a tam o některé Richardově vlastnosti (bez výjimky šlo o povahové rysy, kterých si otec považoval) a s pýchou Richarda plácal po rameni. „Jsi úplně jako já,“ ujišťoval. Richard doufal, že to není pravda. Otec neměl o Patrole páru. O ničem z toho, co v Richardově životě hrálo důležitou roli. Když na loňské oslavě svých osmnáctin oznámil, že pojede s humanitární misí na celé prázdniny do Kambodže, otec se ho zeptal, co tam bude platný. Nebyla to jízlivost, myslel to smrtelně vážně. Považoval Richarda za bezradného bobečka, na kterého musí pořád ještě dohlížet, dávat mu chytré rady, vysvětlovat

mu svět. Svůj svět. Neuvědomoval si, že se jejich světy od sebe čím dál víc vzdalují. Po návratu z Kambodže už Richard to vzdalování nemohl zastavit. A ani nechtěl.

Šel příkrčeně za Levanem a očima prozkoumával okolí. Na sluch se spolehnout nemohl, hukot řeky dominoval celé dolině, bylo třeba zbystrit ostatní smysly, být absolutně přítomný. Všímavý. Mindful, říkal tomu Arojan, a i když *mindfulness* intenzivně trénoval (zvláště po zranění ve Vaparanu, které sám sobě kladl za vinu), nakonec mu to nebylo nic platné. Před popravou ho to neuchránilo, pomyslel si Richard hořce. Jako vždycky, když si Gevorgův konec představil, mimoděk zaťal zuby a napjaly se mu svaly na krku.

Polkl, aby napětí uvolnil, a soustředil se na chůzi říčním korytem. Nedokázal ale myšlenky uhlídat, brzy mu znovu utekly k otci. „Co si tímhle chceš dokázat?“ zeptal se Richarda znechuceně, když si před časem všiml činek v jeho pokoji. „Myslíš, že chlapa dělají svaly?“ Tehdy spolu ještě byli schopni komunikovat a Richard se snažil svůj postoj vysvětlit. Nepovedlo se mu to. Otec měl respekt před silou, ale jen takovou, která znamená moc, vliv a kariéru. „Udělej maturitu a přijímačky na univerzitu, to je start k úspěchu,“ kázal. Pěstovat fyzickou zdatnost považoval za znak primitivismu. Nikdy by se dobrovolně nepodrobil výcviku. Brance z Patroly by oštemploval jako vylízance. Řekl by, že si hraním na vojáčky dohánějí nějaký mindrák.

Richard potřásl hlavou. Otec sice vojáčkovaním pohrdal, ale přitom měl sám pistoli. Schovával ji v šuplíku svého psacího stolu a Richard si ji tajně půjčoval. Makarov 9 milimetrů. Krásný brynýr, hlaveň tvrdochrom, vypouštění zásobníku palcem, pro Richardovu ruku jak dělaná. Přesná. Totálně se do ní zamiloval. Sehnal náboje, a kdykoli to šlo, tak z ní s Martinem stříleli. Vždycky ji pak vyčistil a vrátil na místo. Choval se obezřetně, otec ale na jeho tajné výpůjčky nejspíš přišel, protože si pořídil sejf, a Richardovi trvalo dlouho, než se k pistoli znovu dostal. Hrál si s číselnou kombinací zámku při každé vhodné příležitosti (párkrát musel narychlo zmizet oknem do zahrady, aby ho nenachytil dědeček nebo matka), už myslel, že to bude muset vzdát, ale nakonec kód prolomil. Po krátké radosti se dostavil vztek. A lítost. To, co v otcově sejfu kromě pistole našel, mu potvrdilo dřívější domněnku. Už nemohl sám sobě nic namlouvat: otec byl sráč. Jestli sráčství patřilo k požadované kvalifikaci kandidátů na poslance Evropského parlamentu, pak měl inženýr Štěpán Chytil reálnou šanci, že ho zvolí.

Periferním viděním zaznamenal Martina. Dorazil ke svému stanovišti a dával jim znamení, že je připraven jistit je. Byl z nich ze všech nejlepší střelec. Taky nejrychlejší běžec. A aby toho nebylo dost, uměl

nejlíp balit holky. Vlastně se vůbec nemusel namáhat, letěly na něj bez balení, i když věděly, že má matku učitelku, což ho mělo jasně vyřadit ze soutěže. Ale nevyřadilo. Ještě před rokem mu Richard úspěchy u holek záviděl, teď už ne. Teď měl sám tu nejkrásnější: Veroniku. O jinou nestál. „Víš, že to nikdy s žádným klukem nebylo takový jako s tebou?“ svěřila mu v létě (lehce nakřáplý kontraalt, za uchem kopretinu, oči v odstínu zlátnoucí trávy, na které leželi), a dřív než si začal lámat hlavu, kolik těch kluků v jejím životě asi bylo, významně dodala: „V komůrce budeš první.“ Smích jí vybublal mezi horními zuby mezerou, o které prohlašovala, že vypadá ujetě a že ji jako budoucí herečku znevýhodňuje. Richard ji za nevýhodu nepovažoval, naopak, připadala mu sexy. Při líbání k ní zajížděl jazykem, a kdykoli si v duchu představoval Veroničin obličej, ze všeho nejdřív se mu vybavila právě ta vzrušující škvírka mezi předními zuby. I teď.

Vydrápali se na plošinu, ze které se zvedaly mlýnské schody. Spodní část chyběla. Levan si pověsil pušku přes rameno, vyšvihl se k plošině nad svou hlavou a přikrčeně začal stoupat vzhůru. Richard ho následoval. V místě, kde se schody točily, sklouzl pohledem dolů. Martin dřepěl u zídky v palebné pozici a hleděl mezerou po vydrolených kamenech. Jako by vycítil, že se na něj Richard dívá, na okamžik zvedl obličej a udělal ksicht. Měl jich na skladě nepřeberné množství, jeden úchylnější než druhý.

Levan sáhl po ochranných brýlích, které měl pod bradou, a cestou nahoru si je nasadil. Richard udělal totéž, nicméně doufal, že k zásahu nedojde. Byl si jistý, že se na Martinovo krytí může spolehnout. Znali se od primy a nikdy jeden druhého nenechali ve štychu. Byli vyladěni na stejnou vlnu. Po Arojanově vraždě netrvalo ani týden a oba věděli, co je čeká, co musí udělat. Nebylo o čem diskutovat.

Richard zajel rukou do vnitřní kapsy, aby se přesvědčil, že tam má složenou zástavu.

„Já tě kryju odtud, Martin zdola. Tvůj jedinej úkol je zástava. Nezdržuj se střílením,“ nařídil Levan a podíval se dolů. Martin na ně udělal palcem a ukazovákem oukej, ale hned vrátil ruku na spoušť. „Běž!“ zavelel Levan a Richard vyrazil. Opatrně kráčel po vrcholku zvětralé zdi porostlé lišejníkem a snažil se neuklouznout. Při tom mu zničehonic před očima vytanula představa Veroniky. Šla po zídce před ním ve svých letních šatech, pod kterými se zřetelně rýsoval houslový tvar jejích boků, měla bosé nohy a vlasy sepnuté na temeni, takže bylo vidět nejen malou vytetovanou vlaštovku, ale i jemné chmýří na jejím opáleném krku. Byl to vzrušující přelud, ale pro tuto chvíli naprosto nevhodný. Richard málem ztratil rovnováhu. Honem Veroničin obraz zahnal a zakotvil pohled na krovu před sebou.

Došel na konec zídky, chytil se zrezavělé traverzy a s její pomocí se vytáhl k nejvyššímu podlaží, bývalé půdě. Byl prakticky u cíle. Klekl si, zvedl oči – a strnul. Zády k němu se kdosi krčil. Byl v mokrých maskáčích, v ruce držel vlajku a připevňoval ji na komín. Z druhé strany ho jistil velitel prvního družstva. Takže Adamova absence měla přece jen neblahé následky. Kdyby hlídal u borovic, nenechal by první družstvo překročit řeku.

Richarda prostoupil pocit hořkosti. Byl tak intenzivní, až se mu dělalo špatně. Podobalo se to ošklivé kocovině. Bezděky mu blesklo hlavou, že prohra v simulované bitvě o mlýn, kterou právě s Levanem a Martinem utrpěli, je varování. Možná předznamenává, jak se jim povede v bitvách, ve kterých se už nebude střílet plastovými kuličkami. Zamrazilo ho. Přestaň! okřikl se. Na tyhle myšlenky se hodně rychle vyser! Porážencectví si nesměl dovolit. Paralyzovalo, odvádělo ho od přítomnosti. Nebyl *mindful*. Mrskl sebou, aby uhnul z Belova dostřelu, ale příliš pozdě. Uvědomil si zásah do helmy. Hned po něm další, pod ucho. I přes ochranný šátek to svinsky zabolelo.

„Blbec Adam,“ syknul vztekle. Nahlas zavolal: „Jsem mrtvej.“

Dnešní český dorost je zhýčkaný. Nechtějí náročnou práci, bojí se tvrdých životních podmínek. Minimum zodpovědnosti a maximum zážitků je zneklidňující výsledek ankety uspořádané mezi studenty maturitních a předmaturitních ročníků víceletých gymnázií i středních škol ve 25 českých městech.

agentura Horizont – Research

Anežka přestala masírovat tchánovu ztuhlou šíji, otřela si mastné ruce do ubrousku a zvedla zvonící mobil.

„Chytilová.“

I když se ohlásila klidně, srdce zareagovalo zvýšením tepové frekvence. Nemohla s tím nic dělat. Už osmnáct let se pokoušela nepříjemný podmíněný reflex odstranit, ale marně. Neznámé telefonní číslo vyvolalo pokaždé stejnou automatickou odpověď organismu.

„To jsem já,“ uslyšela Hančin energický hlas na druhém konci.

„Odkud voláš?“

„Ze sborovny.“

„Už jsi zpátky?“ podivila se. „Kdy ses vrátila?“

„Před pár minutami.“

Anežka cítila, že tepová frekvence zůstává zvýšená. Hanka Formánková byla její dlouholetá přítelkyně a matka Richardova nejlepšího kamaráda. Učila na gymnáziu, kam oba chodili. Její telefonát těsně po návratu ze semináře rozhodně nebyl jenom zdvořilostní, tím si Anežka byla jistá.

„Děje se něco?“ zeptala se a vyšla s telefonem do jídelny.

„To bych právě chtěla vědět. Richard ani Martin se tu dnes neukázali.“

„Neukázali?“ opakovala jako ozvěna. „Ale Richard mi volal o přestávce...“

„Ne ze školy,“ přerušila ji Hanka.

„Tvrdil, že jo.“

„Kecal. Prostě to zatáhl. Stejně jako můj Martin.“

„Proč by to dělali?“

„Asi mají zajímavější program,“ usoudila Hanka. Nedělala si o svém synovi, o Richardovi, ani o žádném jiném příslušníkovi mužského pohlaví sebemenší iluze. „Takže ty o tom nic nevíš?“

„Vím akorát, co mám od Richarda,“ odpověděla Anežka nepřiměřeně nahlas, poněvadž potřebovala potlačit paniku, která v ní rostla. „Volal ráno před desátou. Ptala jsem se ho, jak mu dopadl test z angličtiny, říkal, že dobře.“

„Žádný test nepsal. Chceš to slyšet přímo od kolegy Kodeše? Stojí vedle mě, dám ti ho k telefonu, jestli mi nevěříš.“

Neměla důvod Hančiným informacím nevěřit. Nepotřebovala, aby jí je angličtinář potvrzoval. Jenže jí unikal smysl.

„Když nejsou ve škole, kde teda jsou?“

„Možná u mě doma, nevím. Ještě jsem tam nestihla zajet a Martin mi nebere telefon.“

Anežka hleděla na nástěnný kalendář, který visel nad jídelním stolem, a v duchu si celou situaci rekapitulovala. Dnes je pondělí. V pátek Hanka odjela do Plzně na metodický seminář a Richard se nastěhoval k Martinovi. Martinův otec už tři týdny hledal sám sebe u jakési zootechniky a nevypadalo to, že se hned tak vrátí k rodinnému krbu. Kluci se rozhodli využít prázdného Formánkovic bytu k tomu, aby se v klidu připravovali na maturitní písemky. Čím víc se jejich termín blížil, tím byl Richard vynervovanější. I suverénního Martina pomalu přecházel smích. Oba dva očividně pochopili, že levou zadní to nedají. Dnešní test z angličtiny se neznámkoval, byla to „maturita nanečisto“. Měli si vyzkoušet, jak jsou na tom. Richardovi šla angličtina dobře a zkoušky bral vždycky jako výzvy. Anežka nechápala, proč by se testu vyhýbal.

„Nechala jsem Martinovi několik vzkazů, ale dělá mrtvého brouka. Mám podezření...“ Hanka klesla hlasem. Pravděpodobně nechtěla, aby ji Kodeš nebo jiný učitel ve sborovně slyšel. „Možná zapařili, přepískli to a teď vyspávají.“

Narážela na uplynulou fázi nadměrné konzumace alkoholu (druhá půlka sexty a skoro celá septima), kdy si jejich synové ověřovali, co vydrží. A vydrželi hodně – soudě podle toho, co se k Anežce doneslo a co nepochybně tvořilo jen malý zlomek skutečnosti. Richard se jí nesvěřoval a ona neměla odvahu vyzvídat. Asi před půldruhým rokem našla při úklidu v jeho pokoji pytlíček s trávou. Vyděsilo ji to, chvíli přemýšlela, co dělat. Pak si ubalila jointa, v zahradě si ho zapálila, čekala na účinky. Dostavily se rychle, byl to *extra matroš*. Rozhodla se s Richardem promluvit. Počkala, až budou doma sami (důležité věci s ním řešila zásadně mezi čtyřma očima), a zeptala se ho, jak dlouho už hulí. „Párkrát jsem to zkusil,“ řekl tónem, který celou záležitost stavěl do triviálního světla. „Experiment je nutná součást poznání, maminko.“ Tušila, že vedle konopí a alkoholu experimentuje s kdečím, a trnula hrůzou, kdykoli odcházel na koncert nebo nějakou jinou *akcičku*. Cítil její obavy, snažil se je rozptýlit. „Neboj, mami, mám to pod kontrolou,“ ujišťoval. Na ujišťování nedala; byl to spíš instinkt, který jí našeptával, že mu může důvěřovat, že jsou to jen přechodné výstřelky, které odezní. Odmalička si v sobě nesl jakousi zárodečnou buňku vážnosti a zodpovědnosti. Loňská cesta do Kambodže to jenom potvrdila.

„Nemyslím, že pařili. Tohle už mají za sebou.“

Z druhého konce telefonu se k Anežce donesl shovívavý smích.

„Nebud' labuť. Chlap nemá nikdy nic za sebou. Vždycky si všechno chce vyzkoušet znovu,“ ujistila ji Hanka, důkladně poučená průběhem svého manželství (čtyři krize včetně té, kterou si právě prodělávala). „Když ti Richard volal, jak zněl?“

„Normálně.“

„Co říkal?“

„Že byli včera večer na pizze, prý se ještě chvíli učili a šli spát.“

Teprve teď, když si rozhovor vybavovala, napadlo ji, že úplně normální nebyl. Richard se většinou v telefonu omezoval na věcná, téměř úsečná sdělení. Tentokrát naopak mluvil až moc.

„Zněl normálně,“ řekla znovu, tónem, který nepřipouštěl pochyby. Hanku možná přesvědčila, ale vlastní tělo se jí obelstít nepovedlo. Najednou to tady zase bylo: mrazení v pupku. Dostavilo se přesně jako před osmnácti lety – zdánlivě bez příčiny.

„Nemá cenu, abychom spekulovaly. Za chvíli mám radu, na kterou se bohužel nemůžu vykašlat. Prozvoň Richarda. Jestli ti to vezme, ať vyřídí Martinovi, že se mi má hned ozvat!“ uzavřela Hanka rázně.

Anežka okamžitě zavolala Richardovi. Byl nedostupný. Napsala mu esemesku, aby se jí ozval, přidala tři vykřičníky a po krátkém uvažování je zase smazala a nahradila smajlíkem; takhle mu nedojde míra její starosti. Před Štěpánem ji skrývat nehodlala. Navolila jeho číslo a jen stěží v sobě krotila nervózní obavu, že hovor nepřijme. Měl několik mítnků denně, reagoval na její telefonáty a zprávy někdy s mnohahodinovým zpožděním. Tentokrát to naštěstí vzal hned. Než promluvil, odkašlal si.

„Zrovna jsem ti chtěl zavolat.“

Jeho hlas byl ochraptělý, ale jako obvykle uklidňující. Skrze něj se všechny překážky jevily bez ostrých hran, jako by je pozorovala prizmatem vody v bazénu. Spoléhal na svého muže. Zrovna tak spoléhala kdysi i na sebe, ale ta doba byla dávno pryč. Už ani nevěděla, jaké to je cítit vnitřní jistotu. Místo toho měla Štěpána. Byl její životní oporou, mohla na něj hodit cokoli, neotřásl to s ním. I když si někdy kladla otázku, jestli v jeho životě není ještě jiná žena. *Eržika Tatarková*, vynořilo se jí občas v mysli. Pokaždé od toho jména rychle utekla, ale zapomenout je nedokázala.

„Kde jsi?“ zeptala se.

„Ve Znojmě. Právě jdu něco sníst. Ve čtyři začne další beseda. Po ní se přesuneme do Brodu. Doma všechno v pořádku?“

„Tatínkovi se daří dobře.“

„Jak snáš ty prášky?“

„Nestěžuje si.“

Tchán si nestěžoval nikdy na nic, všechno pro něj byla vůle Boží. Nesnáze bral jako nedílnou součást Prozřetelnosti, kterou je třeba chválit a radostně přijímat. „I když neznáme všechny Jeho záměry, Anežko, věř tomu, že jsou spravedlivé,“ připomínal jí často s úsměvem. Dokonce i amyotrofická laterální skleróza, která ho na stará kolena postihla, byla z jeho pohledu spravedlivá. To, že po několikadenní nevolnosti provázející nasazení nového léku udržel dnešní oběd v žaludku, bral jako důvod k vděčnosti.

„Pár minut si zdíml, teď cvičíš a pak půjdeme na zahradu. Mluvil jsi s Richardem?“

Položila otázku bez zvláštního důrazu, jakoby mimochodem.

„Volal jsem mu, nebere to. Proč?“

„Myslím, že si vypnul telefon. Dělá si starosti.“

„Když si náš dospělej syn vypne mobil, tak se boří svět?“ zeptal se ironicky.

„Nebyl ve škole. Martin taky ne. Oba se někde zašili.“

„Mluvila jsi s Veronikou?“

„Právě se na to chystám.“

„Určitě o něm bude vědět. A když ne, tak obvolej jeho partičku. Máš pár čísel, ne?“

Měla jich desítky. S chorobnou pečlivostí si poznamenávala kontakty na všechny Richardovy kamarády a spolužáky. Chovala se tak už dlouhá léta. Přesně vzato od chvíle, kdy její první manžel nezvládl zatáčku na silnici nedaleko Harrachova a během několika vteřin ukončil život svůj i jejich dcery. Podle rozhodnutí rozvodového soudu si Johanku směl brát každý druhý víkend, ale Anežka mu ji tenkrát dala mimo plán. Tál sníh a bylo zřejmé, že za pár dní už na sjezdovkách nic nebude. Johanka si ten poslední lyžařský víkend s otcem doslova vyškemrala. Od té doby se Anežce žádné opatření, nic, co mohlo její blízké ochránit před úskočným osudem, nezдалo přemrštěné. Štěpán její fobii znal a zpočátku se ji snažil potírat, postupně mu však došlo, že proti logice jejího strachu rozumné argumenty neobstojí.

„Brnknu ti, hned jak budu mít po mítinku,“ slíbil a s důrazem připomenul, „hlavně žádnou paniku. Nic se neděje.“

V duchu si ta tři slova opakovala jako uklidňující zaříkání, zatímco volila Veroničino číslo. Štěpán měl pravdu, o jejich synovi nemohl být nikdo informován lépe než Veronika (Verča, Nika nebo Nička, jak Richard své temperamentní konzervatoristce něžně říkal). Jeho první opravdová známost. První, kterou přivedl domů. Tři nebo čtyři dívky, které se jeho životem mihly předtím, nezanechaly žádnou stopu, ani o nich nemluvil. O Veronice mluvil rád a nadšeně. „Víš, co je nejlepší, mami? Líbí se jí na mně všechno, i moje věčný pískání. Vůbec se nemusím namáhat, abych jí připadal zajímavý. Bere mě takovýho, jaký jsem. A já ji taky. Nechceme jeden druhého v ničem předělávat. Není to skvělý?“ Anežka s úsměvem přikyvovala a cítila smutek. Euforická fáze vztahu, kterou její syn prožíval, nemohla vydržet. Zamilovanost dřív nebo později vyprchá, cit se možná prohloubí, ale zároveň zkomplikuje. Bylo to zákonité, prošly si tím všechny dvojice. I Anežka se Štěpánem.

„Ahoj, tady je Anežka. Nezdržuju tě?“

„Ahoj! Potřebuješ něco?“ I když se na tykání dohodly teprve nedávno, Veronice nedělalo v nejmenším potíže.

„Nemůžu sehnat Richarda. Víš, kde je?“

„Nemám tušení.“

„Vy jste se pohádali?“

„Ne.“

„Opravdu ne?“

„Přísahám.“

„Volal ti dneska?“ Uvědomila si, že to zní jako výslech, a pospíšila si s omluvou. „Promiň, že tě otravuju.“

„Vůbec neotravuješ, ale když během dvou vteřin nevrázím do třídy, mám průšvih. A ještě větší, když tam vlítnu s telefonem u ucha!“

„Jenom mi řekni, kdy jsi s Richardem naposledy... haló? Veroniko?“

Spojení se přerušilo, odpověď už nepřišla. Anežka cítila, že mrazení v pupku je čím dál intenzivnější. Možná byl Veroničin spěch nefalšovaný, ale co když ho hrála? Třeba jenom chtěla telefonát co nejrychleji ukončit. Ale proč? Věděla snad něco, co nechtěla říct?

„Anežko?“ dolehlo k ní. „Mohla bys prosím tě na chvilku?“

Vyšla z jídelny. Tchán už necvičil. Stál v předsíni opřený o věšák, měl na sobě starou bundu, kterou nosíval na zahradu, a s námahou se pokoušel vtlačit patu do holínky. I když si pomáhal lžící, atrofující svaly na takový úkol nestačily. Už to, že se sám dobelhal ze svého pokoje až sem, bylo vzhledem k jeho stavu obdivuhodné.

„Tatínku, proč jsi mě nezavolał dřív?“ zeptala se Anežka vyčítavě a dřepla si, aby mu s obouváním pomohla. Nestálo ji žádné přemáhání posloužit mu při tělesných úkonech, které kvůli postupující chorobě nezvládal. Bylo jich čím dál víc, některé poměrně choulostivé. Před rokem se bez lítosti vzdala své trenérské práce (od té doby, co sama nezavodila, přestalo pro ni být plavání tou posedlostí jako dřív) a byla tchánovi celodenně k dispozici. Doprovázela ho do kostela, brala ho na léčebné koupele, cvičila s ním. Přijímal její péči s příjemnou samozřejmostí, skoro vesele.

„Proč bych tě volal, musím se udržovat v kondici,“ odbyl s úsměvem její výčitku. „Jestli se Štěpán dostane do toho europarlamentu, čekají nás náročný cesty. Chci na vlastní oči vidět nejen bruselskou radnici a čurajícího chlapečka, ale i štrasburskou katedrálu.“

Mluvil s mladickým nadšením. Opravdu si nepřipouštěl, že by mu postupující nemoc mohla v uskutečnění cestovatelských plánů zabránit.

„Akorát Richardovi bys měla domluvit,“ dodal.

„Proč?“

„Onehdy mi řekl, že s námi nepojede. Že prý ho Brusel ani Štrasburk nezajímají. Taková ptákovina! Mohl by tam studovat.“

„Tatínku, Štěpán ty volby ještě nevyhrál a Richard ještě neodmaturoval.“ A jestli si bude hodně dlouho dávat *veget*, tak možná ani neodmaturuje, připojila v duchu.

„Stejně bys mu měla domluvit.“ Tchán se prsty dotkl Anežčiny tváře, aby ji přiměl zvednout hlavu. Když se jejich pohledy setkaly, naléhavě pokračoval: „Nedělalo by dobrotu, kdyby tu zůstal sám, věř mi. Štěpán se na to dívá jinak, ale já jsem přesvědčenej, že trhnout se v devatenácti od rodiny je brzo. Může to nadělat hodně škody, vím to ze zkušenosti. Slib mi, že Richardovi domluvíš, ano?“

Neodpověděla. Zaraženě zírала na otevřený botník za tchánovými zády. Něco tam chybělo. Pozorně putovala pohledem po jednotlivých

regálech, až na to přišla: pohorky byly pryč. Richardovy vysoké boty. Nikdy je v Praze nenosil. Pokud si je vzal k Martinovi, znamenalo to, že vyrazil někam na trek.

Přinesla židli, stoupla si na ni a otevřela dvířka horního úložného prostoru. Strnula. Mrazení v pupku se změnilo ve skutečnou bolest. Teď už si při nejlepší vůli nemohla namlouvat, že se nic neděje, už nemělo smysl potlačovat paniku. Police, kde by měl být stan, zela prázdnotou. I velký baťoh chyběl. A Richardova větrovka, kterou si pořídil do Kambodže. Dohady skončily. Richard s Martinem si neléčili kocovinu, ani se nezašili před testem z angličtiny. Vydali se na cestu. Zbývalo zjistit, jaký měla cíl. Stupeň utajení, vypnuté telefony a důmyslné zastírací manévry, kterými odjezd maskovali, nevěstily nic dobrého.

Iniciativa pro kontrolu činnosti státních orgánů Aktivní demokracie (AD) bije na poplach. „Průnik skupin organizovaného zločinu do všech stupňů politického života i do orgánů státní správy nabyl děsivých rozměrů. Politici ruku v ruce s oligarchy usilují o podřízené práce policie vlastním zájmům. Politická a finanční moc dnes prakticky znamená beztrestnost,“ konstatuje předseda AD.

týdeník Česká perspektiva

Policejní spis, který ležel na stole, měl ohmatané desky a úctyhodnou tloušťku. Oba kriminalisté k němu během řeči podvědomě stáčeli pohled.

„Jak se cejtíš?“ zeptal se plukovník Karoch.

„Nebud' vůl.“

Vačkářova vyhublá postava, holá hlava, propadlé tváře a kůže pokrytá modřinami mluvily samy za sebe.

„Kdy tě to čeká?“

„Za tejdén.“

Mluvili o imunoterapii. Po předchozích léčebných postupech, které zabraly jen omezeně, to měl být další pokus obnovit Vačkářovu porušenou krevtvorbu.

„Moc to neprotahuj. Nejpozději v červnu s tebou zase počítám.“ Karoch znal Vačkáře dost dobře, aby věděl, že bagatelizování choroby je mu milejší než soucit. „Chci tě tu zpátky, než si lidi začnou vybírat dovolený, jasný?“

„Tobě se to řekne, ty tu svini vychcanou neznáš,“ ušklíbl se Vačkář. *Svině vychcaná* byl pro leukémii bezpochyby zasloužený název, ale na spoušti, kterou páchala, to nic neměnilo. Při minulé prohlídce policejním lékařem byl ještě naprosto v pořádku. Táhl spolehlivě jako soumar, dalo se na něj naložit cokoli. A Karoch nakládal. Nešetřil ho, protože ho měl opravdu rád. Od těch, co měl nejradši, chtěl vždycky nejvíc.

„Už dvakrát vyklidila pole a já si bláhově namlouval, že mám vyhráno, ale zase se vrátila.“

„Tentokrát ji zaženeš.“

„To pevně doufám.“ Vačkář se pohledem dotkl objemného spisu. „Pořád jsem věřil, že to dotáhnu do konce, než si pudu lehnout do špitálu, ale přecenil jsem se. Štve mě to.“

Že se Vačkářovi nepovedlo od loňského září Arojanův případ uzavřít, bylo víc než k naštvaní. Nezapříčinila to ani tak jeho nemoc jako spíš postoj, který k ní zaujal. Lhal sobě i svému okolí. Předstíral, že je v lepší kondici, než v jaké doopravdy byl. Ať už to dělal z pocitu vlastní nepostradatelnosti, anebo s úmyslem nenechat lidi kolem sebe ve štychu, Karochovi tím zkomplikoval život. Teď bylo pozdě hledat dobré řešení; všechna, která se nabízela, byla polovičatá a oba to věděli.

„Mrzí mě to,“ opakoval Vačkář. „Ani nevíš jak.“

Jeho zkroušenost a sypání si popela na hlavu v Karochovi vyvolávaly špatné svědomí. Dobře si uvědomoval, že část viny nese i on sám. Jeho oddělení dlouhodobě zápasilo s nedostatkem lidských zdrojů; po každé, když nějaké pracně získal, jiné takřka okamžitě ztratil, a kalvárie začala nanovo. Nevěděl, jestli je to úděl všech šéfů, anebo jeho osobní prokletí, ale musel s ním žít a neustále hledat nová východiska. Některá poměrně netradiční. Nápad, s nímž přišel Vačkář, se Karochovi zpočátku zdál přitažený za vlasy, ale po několika dnech uvažování musel uznat, že lepší alternativu nemá, a přistoupil na něj.

„Je to správná volba,“ prohlásil s optimismem, který nebyl přehnaný, ale také ne předstíraný. „Stará to dotáhne do konce.“

Marta Stará byla ostřílená kriminalistka, ale až dosud řešila skoro výlučně případy domácího násilí. Na takzvané *domácí zabijačky* neměl Karoch nikoho lepšího. Arojanova vražda byla ovšem z jiného soudku a nedalo se odhadnout, jak si s ní Stará poradí. Byla inteligentní, kromě Policejní akademie měla za sebou i nedokončené studium psychologie, ale k tomu, aby své vědomosti pořádně uplatnila, jí něco chybělo. Postrádala ambice Diviše Mrštíka, neuměla riskovat jako Rosta Bor, nevynikala rázností Šotolové ani neomylnou intuicí Mariána Holiny. Naproti tomu se jí nedala upřít vytrvalost, systém a cit pro detail. A třebaže to nebyly na první pohled oslňující vlastnosti, právě takové Arojanův případ v daném stadiu vyžadoval: důkladně projít a utřídít materiál,

který Vačkář se svým týmem shromáždil, pokud bude třeba, doplnit ho novými důkazy a výpověďmi, postarat se, aby padlo konkrétní obvinění, a zároveň postupovat v rukavičkách jako vždycky, když byly ve hře záležitosti národnostních či etnických menšin. Nebyl to snadný úkol, ale Stará na něj nebude sama.

„Co ta posila, kterou ti slíbili z organizovaného?“

„Nějakej Jukl.“

„Jukl?“ Vačkář zamyšleně svažtil čelo. „To mi zní povědomě.“

Ozvalo se zaklepání a do kanceláře nahlédla sekretářka.

„Kapitánka Stará,“ oznámila.

„Ať jde dál.“

Jakmile se objevila, Karoch si intenzivněji než jindy uvědomil její nevýraznost. Rozhodně nebyla ošklivá, ale měla charisma jako domácí myš. Stárnoucí domácí myš. V zimě, když jí blahopřál k pětačtyřicátinám a vypil si s ní při té příležitosti šálek kávy, postřehl, že jí ve vlasech sem tam probleskávají šedé proužky. Od té doby jich viditelně přibýlo. Neskrývala je. Po oddělení šla šeptanda, že se jí rozpadl vztah s ženatým a) malířem b) hudebníkem c) spisovatelem d) filmařem. Ačkoli kuloárové zvěsti nabízely více verzí příběhu, v jednom bodě se vzácně shodovaly: Stará se prý po rozchodu uzavřela do sebe. Hodila flintu do žita, usoudil Karoch při pohledu na její šedivější vlasy a nenalícenou tvář.

„Přišla jsem trochu dřív, nevádí?“ zeptala se a stiskla mu ruku, kterou k ní natáhl. Nikdy si nebyl schopen zapamatovat, jestli pravidla určují, aby podala ruku dřív žena muži, nebo nadřizený své podřízené, takže se řídil momentální náladou.

„Přišla jsi akorát,“ ujistil ji. „Posaď se.“

Podala si ruku i s Vačkářem, sedla si. Pohled jí téměř okamžitě sklouzl ke spisu.

„Arojan,“ řekl Karoch. „Loňský září. Zastřelenej v noci na sídlišti. Seš v obraze?“

„Samozřejmě vím, co se kolem toho dělo. Všechn ten rambajs a demonstrace a stávka novinářů, ale do detailů jsem to nesledovala,“ přiznala.

„Tohle jsou výsledky Mirkovy šestiměsíční práce,“ Karoch na spis zaklepal prsty. „Jak víš, jde si teď na čas odpočinout k pánům doktorům.“

Zvedla k Vačkářovi oči. Hleděl z nich upřímný soucit.

„Držím palce, Mirku,“ řekla. „Ať to dobře dopadne.“

„Musí,“ utrousil Vačkář lakonicky. „Nemám na vybranou. Dostal jsem od šéfa rozkaz uzdravit se, než si lidi začnou vybírat dovolený.“

„Nejpozději do června,“ připomenul Karoch stejným tónem a znovu se obrátil ke Staré. „Uvažuju, komu Arojanův případ předat.“

„K čemu jsi došel?“

Posunul spis směrem k ní.

Nedala najevo překvapení ani žádnou jinou reakci, jenom se na spis zamyšleně dívala. Mlčela a Karochovi znepokojeně proběhlo hlavou, že mu ho z nějakého důvodu, který bude nucen respektovat, šoupne po stole zpátky a on bude muset hledat jiné, ještě méně uspokojivé řešení. Ale byly to předčasné obavy. Položila na spis ruku (gestem, které působilo velmi vlastnický) a vzhlédla.

„Kdo na tom bude dělat se mnou?“

Ozvalo se nové zaklepaní, do kanceláře opět vešla sekretářka.

„Pan poručík Jukl,“ oznámila.

Karoch se podíval na hodinky. Dnes měli všichni tendenci chodit s předstihem.

„Poproste ho, ať pár minut počká.“

Kdyby před ním místo Staré seděla Šotolová, postavil by ji před hotovou věc. Její robustní povaha přijímala nezvyklé modely situací beze strachu, přímo se do nich vrhala. Stará se nevrhala do ničeho, musel ji vrhnout sám, pokud možno diplomaticky. A to mu dělalo potíže. Šikovným diplomatem rozhodně nebyl.

„Z prezidia nás vyzvali, abychom víc kooperovali s ostatními útvary,“ vysvětlil, když se za sekretářkou zavřely dveře. „Myslím, že je to oprávněnej požadavek, zvlášť u případů, jako je tenhle. Jukl je z organizovaného.“

Chvilku jí trvalo, než si jeho sdělení přebrala.

„Chceš říct, že bude můj parták?“

„Arojanova vražda není...“ Polkl výraz *domácí zabijačka*, který by mohla chápat jako znevážení své dosavadní práce, a rozhodl se pro jinou formulaci. „Dobře víš, že to byl – ne byl, ale pořád ještě je – choulostivej případ, i když největší vlna vášní už opadla. Stávky a demonstrace zaplatpánbůh ztratily na přitažlivosti. Vzhledem k tomu, že mezitím v EU zavraždili přinejmenším dalších pět novinářů, stal se Arojan okoralou pizzou, kterou nikdo moc nechce. Média pasou po čerstvějších soustech. Navíc byl Kazmén.“

„Žil tady od dětství. Měl český občanství,“ podotkl Vačkář.

„To je většině našich spoluobčanů putna. Dát najevo protest je důležitý, ale angažovat se nějak přehnaně kvůli imigrantovi? Všichni mají vlastních problémů dost.“ Karoch si uvědomil, že uhnul, kam nechtěl, a vrátil se. „Musí padnout obvinění. Ne kvůli veřejnosti, ne kvůli médiím, ale protože je to naše práce. Na prezidiu začínají pořádně prudit.“

„Je za tou vraždou politika?“ zeptala se Stará. I když otázka nebyla nikomu adresovaná, ujal se jí Vačkář.

„Všechno tomu napovídá. Arojan byl investigavec. Kromě toho, že tepal do Ruska, kdy a kde se mu naskytla příležitost, nešetřil ani místní papaláše. Prohlídni si jeho portál a pochopíš, že zástup potenciálních vrahů je celkem dlouhý. A to celou kauzu zatraceně komplikuje. Musím přiznat, že jsme se zasekli. Máme okruh podezřelých, ale žádný přímý důkazy.“

„Poručík Jukl má s politicky zabarvenými kauzami zkušenost?“ zeptala se.

„Jinak by nám ho neposílali,“ řekl Karoch a vstal. Usoudil, že diplomacie už bylo až až. Hodil Starou do vody, teď ať plave. Otevřel dveře. Z křesla přímo proti němu se zvedl asi pětatřicetiletý muž. Karoch ho okamžitě poznal. Před časem Juklovu fotografii přinesla snad všechna česká média v souvislosti s podezřelými veřejnými zakázkami, do kterých byl namočený ústecký hejtman Rígr. Vyšetřovatelé z NCOZ se Rígrovi snažili dostat na kobytku mimo jiné i přes jeho ženu. Nasadili na ni Jukla a ten se svého úkolu zhostil s nadslužební horlivostí. Zatímco serióznější tisk opatrně informoval o „nestandardních praktikách Národní centrály proti organizovanému zločinu“, bulvár Jukla přirovnával k Jamesi Bondovi a nešetřil podrobnostmi o jeho románu s Rígrovou manželkou, o Rígrově žárlivé noční scéně před hotelem *Sladká chvílka*, o útěku polonahé paní Rígrové zadním vchodem, o následné rvačce mezi oběma muži a Juklových vyražených zubech. Které to byly, média neuváděla. Asi ty dva přední nahoře, usoudil Karoch, když se Jukl při představování usmál a odhalil dokonalé horní řezáky.

„Poručík Jukl.“

„Plukovník Karoch.“

„Omlouvám se, jsem tady s předstihem,“ řekl Jukl podobně jako předtím Stará.

„Lepší než se zpožděním,“ poznamenal Karoch. Nepochyboval, že mu z NCOZ Jukla poslali, aby ho načas uklidili. Běžná praxe, jak zahlazovat průšvihy. Potlačil otrávenost a ujal se představování: „Poručík Jukl... kapitánka Stará... major Vačkář.“

Když si Stará a Jukl třásli rukama, tvářili se oba vstřícně. Ukázkově vstřícně, nemohl si nevšimnout Karoch. Bylo mu jasné, že stárnoucí domácí myš a mladý hřebeček není ideální kombinace, s tím ovšem nemohl nic dělat. Nevedl seznamovací kancelář, ale oddělení vražd.

„Jsme rádi, že vás tu máme,“ řekl Juklovi. „Doufám, že to bude oboustranně prospěšná spolupráce.“

„Taky doufám,“ odpověděl Jukl a znovu se usmál. Ať už byla jeho usměvavost spontánní, nebo naučená, působila nakažlivě. Karoch cítil, že ho předchozí rozladěnost opouští.

„V rámci meziútvárové spolupráce budete zařazen do mého oddělení,“ pokračoval. „Je to samozřejmě jenom dočasné opatření. Platí, dokud budete dělat na Arojanově případu. Pro forma.“

„Dělat pro forma? To znamená naoko? Nemáme to objasnit?“ zeptal se Jukl a jeho sympatický úsměv se změnil v provokativní. „Jenom abych věděl, co se po mně chce.“

Jestli ses takhle šklebil Rígrovi do ksichtu, když jsi mu nasadil parohy, máš kliku, že to skončilo jenom u vyražených zubů, chlapče, pomyslel si Karoch.

„Najděte Arojanova vraha,“ řekl úsečně. „To se po vás chce.“

Aby byla Juklovi situace naprosto jasná a nedělal si ohledně svého nového zařazení žádné iluze, rozhodl se Karoch ještě pro malou masáž: „Vím, že vás k nám neposlali za odměnu. Nehodlám se v tom rejpat. Nezajímá mě vaše minulost, zajímá mě práce, kterou odvedete tady. Dopředu upozorňuju: U nás se na Jamese Bonda nehraje. Každý útvar má jinou metodiku. Zezačátku si možná nebudete tak úplně vědět rady, ale nebojte se na cokoli zeptat. Kapitánka Stará je vynikající kriminálnístka. Má bohaté zkušenosti a mou plnou důvěru. Pod jejím vedením se hodně naučíte.“

Rozhodně jiné věci než v hotelu *Sladká chvílka*, podotkl v duchu. Zadostiučinění, které cítil při pohledu na Juklův schlíplý výraz, Karochovu předchozí rozmrzelost beze zbytku rozptýlilo. Není nad to hned na začátku trochu zapráskat bičem, pomyslel si spokojeně. Je tu za trest, tak ať si to vyžere, frajer!

„Rusko zvýšilo aktivity namířené proti zájmům České republiky. Vzrostla činnost ruských tajných služeb, důkazy jsou i o kyberšpionáži a hybridní kampani, kterou se Kreml snaží posílit euroskepsi,“ varuje BIS. Někteří naši politici tyto závěry zpochybňují. Několika bonmoty je odmítl také prezident. „Že je Rusko belzebub, který dští oheň a síru, požívá malé děti a chystá se spolknout i nás, je stará, mnohokrát opakovaná pohádka. Já sám jsem ji slyšel už tak často, že ji vnímám jako bzučení komára. Všichni víme, že nedá-li se dotěrný komár odehnat, jsou účinnější způsoby, jak se jej zbavit...“

pro předplatitele Rezonance celý článek bez reklam ZDE

„Mohl byste rozsvítit?“

Kapitánka Stará položila Arojanův vyšetřovací spis na svůj pracovní stůl. Kromě počítače byl holý. Celá kancelář na Briana působila hole. Alespoň pokud to mohl v šeru, které tu vládlo, posoudit. Venku bylo zamračeno, ve většině kanceláří na protější straně dvora už se svítilo. Brian zmáčkl vypínač. Světlo zářivky pokropilo místnost jako studená sprcha. Nejzákladnější kancelářské vybavení, zarámovaný protipožární řád vedle dveří, v koutě květináč s nějakým rákosem. Nic víc kapitánka Stará zřejmě nepotřebovala.

„Na konci chodby je automat,“ řekla. „Jestli máte chuť na kafe, poručíku...“

Brian vycítil, že neví, jak ho oslovit. Jukl neznělo ve vokativu moc dobře.

„Brian.“

„Cože?“ Zmateně se na něj podívala.

„Jmenuju se Brian. Prý podle toho kytaristy Briana Maye. Moji rodiče ho rádi poslouchali,“ vysvětlil, jako už tisíckrát v životě, původ svého nečeského jména. Že byl při poslechu Mayova cédéčka pravděpodobně zplozen, si nechal pro sebe. Při některých neformálních příležitostech to dával k lepšímu, ale teď se to nehodilo. „A vy jste...?“

Znovu ten zmatený výraz. Nechápala jeho otázku.

„Přece vám nebudu říkat Stará.“ Zasmál se, ale hned zase zvažněl, protože viděl, že v jejím obličejí není ani stopa pobavení.

„Marta,“ řekla a otevřela Arojanův spis. „Dáme se do toho.“

Zvažoval, jestli si jít pro kávu a tím trochu oddálit okamžik, kdy se bude muset ponořit do práce, když vtom se ozvalo zaklepání a dovnitř nahlédl major Vačkář.

„Neruším?“

„Ještě jsme nezačali, pojd' dál,“ vyzvala ho Stará.

„Napadlo mě, že než se do toho pustíte, měl bych vám aspoň v krátkosti vysvětlit anabázi Arojanova případu.“

„Jakou anabází?“ zeptala se a gestem mu nabídla židli.

Vačkář se ztěžka posadil. Vypadal unaveně, ve světle zářivky, které na něj shora padalo, měl jeho obličej mrtvolně šedou barvu. Při řeči se obracel ke Staré; Brianovi nevěnoval větší pozornost než požárnímu řádu na stěně. „Předávali jsme si to jako štafetu. Na startu byl Marián Holina. Dělal na tom, než jsem se vrátil z dovolené. To jsem ještě nevěděl, co se mnou je, ale...“ Vačkář šlehl po Brianovi krátkým pohledem. Evidentně mu bylo proti mysli rozebírat před ním svůj zdravotní stav. Nakonec se omezil na vyhýbavé sdělení: „Cítil jsem se unavenej – po dovolené jako před ní. Býval bych nejradši, kdyby u toho případu Holina zůstal, ale měl načatýho něco jiného, tak jsem to musel převzít.“

„Kdo dělal s tebou?“

„Na začátku, když to veřejnost zajímalo a všichni chtěli okamžitý odpovědi, tak nás byla obstojná smečka. Vyslechli jsme desítky svědků – Čechy, Kazmény, Rusy, Ukrajince... Několik se nám jich nezdálo, dva jsme zadrželi, ale na obvinění to nestačilo a důvody k vazbě nebyly, tak jsme je zase pustili. Jak zájem veřejnosti mizel, tak mi Karoch zeshňoval tým a začalo to váznout. Já sám jsem taky musel na nějakou dobu vypřáhnout. Zastupoval mě Lába. Tím se to ještě víc zpomalilo, ale hned jak jsem se vrátil, zase jsem tomu dal nožičky. Jenže kolem Vánoc se v Praze vraždilo jak o život, Karoch potřeboval lidi, a protože po Arojanovi už neštěkl pes, zůstali jsme nakonec s Lábou sami. A víš, jak to s ním je, ne?“

Stará přikývla, oba si vyměnili významný pohled.

„Ale já to nevím. Kdo je Lába?“ vmísil se Brian do hovoru, a když postřehl Vačkářovo váhání, důrazně připomněl: „Bylo mi řečeno, že se nemám bát na cokoli zeptat.“

„Brzy půjde do důchodu,“ vysvětlila Stará. Byla to neúplná odpověď a Brian se s ní v žádném případě nehodlal spokojit.

„A jak to s Lábou je?“ zeptal se.

„Dal nohu z pedálu,“ odušil Vačkář. „To se vám může v šedesáti taky přihodit.“

Znělo to nabroušeně. Lába to tady má na háku, pomyslel si Brian, Vačkář to moc dobře ví, ale cítí potřebu hájit ho přede mnou. Jako kdyby příslušnost k jednomu policejnímu oddělení byla nějaké krevní pouto. Zauvažoval, jestli i on má přehnaně loajální vazbu k lidem ve svém útvaru, a musel si po pravdě přiznat, že je mu většina z nich ukradená – kromě Boba a Bobka, ale to byli souputníci z mnohem vzdálenější minulosti, společná služba u NCOZ kamarádství s nimi nijak neupevnila. Ani nemohla, už dávno bylo neotřesitelné.

„Abych tu anabázi shrnul – nasbírali jsme spoustu materiálu, ale je nesourodej. Nemá jeden rukopis. Jsou v něm nedotaženosti a hluchý místa. Nemám z toho radost a nechci se vymlouvat, ani to na nikoho svalovat, ale...“ Vačkář rozhodil rukama. „Je to trest za to, jak jsme se pořád střídali.“

„Říkal jsi, že pro politickou motivaci Arojanovy vraždy není dostatek přímých důkazů. Máš nějakou jinou hypotézu?“ zeptala se Stará.

„Nevím, jestli má smysl mluvit o ní teď, když se v případě ještě neorientujete. Řeknu aspoň tolik: Celou dobu jsem byl přesvědčen, že motivem není nic jiného než fanatismus, nacionalismus, extremismus nebo jinej -ismus. Ale postupně mi došlo, že možná právě tenhle dojem chtěl vrah vzbudit. Ve skutečnosti může být celá kauza primitivnější. Nejdřív se tím proberte, ať si uděláte aspoň rámcovou představu,“ řekl a vstal. „Pak si promluvíme. Času dost.“

Došel ke dveřím, ale než je otevřel, otočil se na Briana.

„Nebyl jste nějakou dobu u *bizonů*?“ zeptal se.

Briana otázka zaskočila. Před časem pracoval u BIS při získávání informací z otevřených zdrojů – žádný strategický post, zato lekce k nezaplacení. Jestli si předtím myslel, že se umí v informačním smogu orientovat, teprve ve zpravodajské službě mu došlo, jak s informacemi účelně zacházet. Byly to hory materiálu, který denně četl, prohlížel, třídil a předával dál. Objevoval zapadlé perličky, samy o sobě bezcenné, které, když se navlékly k jiným nenápadným perličkám, najednou překvapivě zazářily. Připadal si jako hledač pokladů; čím déle hledal, tím snadněji nacházel a tím víc byl svou činností posedlý. Nežřídka ho v noci vzbudila myšlenka na souvislost, která mu ve dne utekla. Během své práce u *bizonů* si výtečně vycvičil paměť a utvrdil se v tom, že veškeré dění spočívá v souvislostech. Svět byl jedna jediná souvislost. Nic se neodehrávalo samo o sobě, každá příčina nesla ne jeden, ale nesčetné množství následků, události nepadaly z nebe, zvraty nepřicházely bez varování, všechno se dalo předem vyzpozorovat a se značnou mírou jistoty očekávat, anebo přinejmenším předvídat. Chtělo to jenom důslednost a koncentraci. Ani jedno Brianovi nedělalo potíže; co mu vadilo, bylo, že vynaložená energie nepřinášela faktické výsledky. Vláda s informacemi od zpravodajské služby nepracovala, zdálo se, že ji dokonce obtěžují. *Ušetřte si svoje konspirační teorie*, četl Brian z blahosklonného postoje některých politiků. *Všechno je v pohodě, není proč čerit vodu.*

„Kde jste to vyštoural?“ zeptal se Vačkáře.

„Sledoval jsem, co se v BIS dělo, když odcházel Bednář. Šel jste s ním, ne? Někde jste se k tomu vyjadřoval, už nevím kde. Pamatuju si, že to znělo tak... zásadově.“

„To už je pěkně dlouho.“

„Chcete říct, že dneska nemáte zásady?“

„Chci říct, že už se k věcem, se kterými nemůžu nic udělat, nevyjadřuju,“ vysvětlil Brian a v rozporu se svými slovy pocítil žahnutí. Výměna vedení v BIS, odvolání Bednáře a demonstrativní odchod jeho věrných, k nimž se řadil i on sám, pro něho pořád bylo bolavé téma. Dodnes je v sobě nezpracoval. To, že mu Bob s Bobkem hodili laso a přitáhli ho k policejnímu útvaru, u kterého se rozhodně taky nenudil, na věci nic neměnilo. Pocit, že tenkrát jednal s horkou hlavou a opustil práci, pro kterou byl jako stvořený, v Brianovi zůstával.

„Pokud jde o mě, já už se k věcem, se kterými nemůžu nic dělat, nejen nevyjadřuju, ale rovnou je pouštím ze zřetele,“ prohlásil Vačkář a vyšel na chodbu. „Soustředím se jenom na to hlavní.“

„Co je hlavní?“ zeptal se Brian.

„To si člověk musí rozhodnout, pane Jukle. Pro vás zřejmě něco jiného než pro mě.“ Vačkář po něm zamyšleně sklouzl pohledem. „Víte, co říkal náčelník Siouxů mužům svého kmene před bitvou? Hlavní pozornost věnujte přímému ohrožení. Pokud nechcete přijít o skalp, mírte vždycky na nejbližšího protivníka...“

Nechal větu bez tečky a Brian čekal, že přijde pointa, ale Vačkář k jeho překvapení jen kývl hlavou – působilo to jako *howgh* – a zavřel dveře. Jeho vzdalující se kroky na chodbě byly tiché, zdálo se, že odchází duch.

„Máte tušení, o čem mluvil?“ Brian se otočil na Starou. Byla skloněná nad stolem, před sebou nějaké lejestro vytažené ze spisu.

„Myslím, že o svojí nemoci,“ řekla, aniž by zvedla hlavu. „To je pro něj nejbližší ohrožení.“

„Má raka?“

„Leukémii.“

„A co ho čeká?“ Brian si vybavil Vačkářovu holou hlavu. „Chemoterapii už zřejmě...“

„Nechci o něm mluvit.“

„Proč?“

„Protože tu není. Pojdme se zabývat Arojanem.“

„Ten tu taky není.“

„Připadáte si vtipnej?“ Zvedla k němu obličej. Nebylo v něm nic zbytečného. Jednoduché tahy, jakými se v kresbě vyjadřuje dítě. Klenu-té čelo, kolem očí malé vějířky vrásek, husté tmavé vlasy protkané stříbrnými nitkami. Přirozeně čistá pleť, ani stopa mejkapu. Krásná zralá žena. Brian ucítil neklid a odvrátil pohled. Musí si zachovat chladnou hlavu. Chybami se člověk atd.

„Máte tady kantýnu?“ zeptal se.

„Touhle dobou už je zavřená.“

„A ten automat na kafe? Kde jste říkala, že je?“

„Za rohem.“

„Vpravo, nebo vlevo za rohem?“

„Vpravo.“

„Mám vám taky přinést?“

„Ani... ne, děkuju.“

Odpovídala roztržitě, už byla pohroužená do práce. Uvědomil si, že spolu v téhle kanceláři stráví hodiny. Budou sedět proti sobě (kdyby si přistavil židli k úzké straně stolu, byl by jí blíže, ale zase by jí tak dobře neviděl do obličeje – ne, *ánfas* bude rozhodně lepší), budou studovat materiály ze spisu, diskutovat spolu o nich, vyslýchat svědky, vyjíždět do terénu, povídat si během jízdy v autě, společně ten zbabraný případ vyřeší. Plukovník Karoch si přeje dostat Arojanova vraha, tak mu ho naservírují. Brian o tom nepochyboval; důkazy proti Rígrovi se taky podařilo obstarat. Samozřejmě ne hned. Najít zapadlou perličku není jako lusknout prsty, výsledky chtějí čas a trpělivost. Měl by zjistit, jestli je vdaná.

„A co horkou čokoládu, Marto?“ zeptal se.

Inženýr Štěpán Chytil přislíbil, že jako poslanec Evropského parlamentu bude podporovat snahy o větší suverenitu členských zemí. „Máme právo ponechat si specifika, která jsme si po staletí utvářeli. Máme právo odmítnout účast v ozbrojených konfliktech, které se nás netýkají. Máme svaté právo nepřijímat uprchlíky. Není to v naší tradici, ani na to nejsme dostatečně vybaveni,“ řekl kandidát Chytil zpravodajské redakci.

ČT Dobré ráno z Moravy

Sál se vyprazdňoval, návštěvníci mítinku proudili ven. Na chodbě byl připraven dlouhý stůl s občerstvením; místní předseda ČMD se postaral, aby sestávalo výhradně z místních specialit. Věděl, že to znojemští ocení, stejně jako vítali jazykové příznávký, kterými v průběhu pódiové diskuze nešetřil. Vsunoval do řeči štavnaté krajové výrazy a narážky, na které obecenstvo vděčně reagovalo. Byl žoviální a provokoval k bodřejšímu projevu i Štěpána. „Nepřehánějte tu svoji korektnost, pane inženýre, mluvte víc od srdce. Nemůžete se sice pochlubit moravským dědečkem,

ale lidi musí cítit, že jste jejich,“ domlouval mu před začátkem. „Jestli chcete, aby vám dali hlas, ukažte jim, že se jako europoslanec budete bít za jejich zájmy. A to nejsou jenom vinice a okurky, ale i právo ponechat si svou regionální identitu.“

Štěpán byl na „mluvení od srdce“ alergický, ale zároveň předsedův požadavek chápal. A tak dělal, co bylo v jeho silách a na co se jeho unavené hlasivky zmožily, aby lidi v sále přesvědčil, že není pražský zpo-
vykanec ani kariérista, který před nimi jenom hraje divadlo ve snaze zneužít je pro bůhvíjaké nekalé cíle.

Asi po čtyřicetiminutové debatě, ve které se dostalo na všechno od poslaneckých platů přes kritiku zbraňové směrnice a některá další krátkozraká nařízení EU až po výpady proti uprchlické politice a metody na přidělování peněz z Bruselu, se začala nálada mezi posluchači znatelně uvolňovat, několikrát Štěpána dokonce odměnili spontánním potleskem. V další půlhodině se mu povedlo zaujmout originálním komentářem k vývoji evropské ekonomiky, přičemž pár bonmotů (doma pečlivě připravených a teď použitých, jako by ho zrovna napadly) vyvolalo smích. Měl dojem, že mu převážná část sálu začíná být nakloněna. Byl tu malý ostrůvek kverulantů a všehokritiků, ale většina přítomných očividně patřila k voličům ČMD. Zajímalo je, jestli Štěpánovy postoje s programem strany korespondují, a testovali, zda má dost důvtipu, aby mezi mazanými evropskými lišáky hájil jejich zájmy. Kverulanti a kritici chtěli naopak zjistit, jestli je dost nezávislý. Závěrečný aplaus naznačoval, že se mu aspoň někteří z obou táborů chystají dát důvěru. Když scházel po schůdcích z pódia, dumal nad tím, že Morava není tak otrlá jako české končiny a má vedle svého praktického ducha pořád ještě potřebu nadšení.

„Pane Chytilé?“ Starý muž, který čekal pod pódiem, se omluvně usmíval. „Můžeme vás minutku zdržet?“ Vedle něj stála silná bělovlasá žena s holemi. I ona měla ve tváři plachý úsměv. Štěpán se zastavil. Byl zvyklý, že k němu po besedě přicházeli lidé, kteří měli trému mluvit na veřejnosti a chtěli se ho na něco zeptat v ústraní. Většinou se ostýchali a bylo třeba obrnit se trpělivostí, než se dostali k jádru věci.

„Jistě,“ řekl ochraptěle a odkašlal si. „O co jde?“

„Pamatujete si na nás?“ zeptal se muž. Štěpán zapátral v jeho vrásčitém obličejí, pak přeskočil očima k ženě, ale žádná vzpomínka nevyplavala. Když viděl Štěpánovy rozpaky, zkusil to muž s nápovědou: „Náš syn s vámi studoval.“

Štěpánovi zatrnulo. Kdykoli se hovor stočil k době studií, znervózňel. Byla to půda, na které se necítil dobře a vyhýbal se jí, jak jen to bylo možné.

„Vaňasovi,“ pomohla mu žena. „Jednou jste u nás na Vranově byl. Tomáš vás přivezl na Velikonoce, vzpomínáte?“

Okamžitě se mu rozbřesklo. Tomáš s ním absolvoval dva nebo tři semestry v Praze na ekonomii a během toho krátkého období se hodně stýkali. Vaňasovi byli katolíci, a když Tomáš zjistil, že i Štěpán je z katolické rodiny, rychle odhodil všechny *hemuňky*. Byla doba totality – do sametové revoluce zbýval už jenom rok, ale to nikdo netušil –, bezhlavé navazování kamarádství a přílišná otevřenost se nepěstovaly. Studenti se s větší či menší opatrností, vstřípenou z domova, oťukávali a jen váhavě odkládali mimikry. Mezi souvěrci se ledy prolamovaly snadněji. Tomášova rodina měla na Vranově a v okolí kruh katolických přátel; společně slavili křesťanské svátky a podnikali řadu akcí, z nichž některé museli tajit, poněvadž by se jinak vystavili tvrdým policejním represím. To, že Tomáš Štěpána do kruhu přivedl, bylo stejné, jako by se za něj zaručil. Štěpána to osobní ručení frustrovalo. Připadal si jako pokrytec, ale byl do té situace vehnaný a nemohl nic dělat.

„Je to už spousta roků. Asi vám to vypadlo z paměti,“ řekl Tomášův otec s porozuměním.

„Kdepak, dobře si na to vzpomínám. Moc se mi u vás líbilo,“ ujistil ho Štěpán. Nedal to tenkrát najevo, ale cítil se ve zbožné atmosféře u Vaňasů jako na jehlách. Náboženství v jeho životě nehrálo roli, a třebaže byl pokřtěný, kostel pro něj prakticky neexistoval. Dokonce i katolický pohřeb matky mu byl proti srsti, ale vyhnout se mu pochopitelně nemohl. Seděl při smutečním obřadu vedle otce v první řadě a připadal si jako na pranýři. Ať už se zpívalo, vstávalo nebo poklekalo, pro Štěpána to všechno byly prázdné rituály. Boha nepotřeboval, svatostánky v něm vyvolávaly nervozitu. Jedině s Eržikou to prožíval jinak. „Mali by sme sa pomodlit,“ řekla, když udělali své osudové rozhodnutí, a vtáhla ho do jakési studené oprýskané kaple. Nedokázal se vzepřít. Sama mu sepjala ruce, držela je ve svých a nahlas se za oba modlila. Štěpán po celou dobu vnímal její tep i chvění (nevěděl, jestli se třese zimou, nebo vnitřním rozčilením) a pozoroval bílý dech, který jim oběma vycházel z úst, stoupal vzhůru, a než se úplně rozplynul, nakrátko se spojil v jediný malý obláček.

„Přestěhovali jsme se na stará kolena do Znojma k dceři,“ zaslechl Štěpán hlas paní Vaňasové. Měl dojem, že předtím už něco říkala, ale nevěděl co; vzpomínka na Eržiku byla příliš silná, přehlušila všechno ostatní.

„A Tomáš?“ zeptal se.

„Zůstal na Vranově.“

„Jak se mu vede? Chtěl bych ho vidět.“

Byla to lež. Vídali se ještě několik měsíců po Tomášově odchodu z fakulty, pak jejich styky ustaly. Ze dne na den. Štěpán nevěděl, jestli Vaňasovi znají důvod. Přikláněl se spíš k domněnce, že jim Tomáš nic

neřekl. Jinak by se teď nechovali tak srdečně. Anebo naopak, napadlo ho. Třeba je podstata víry právě v nadhledu.

„Navštivte ho, bude rád,“ řekl pan Vaňas. „Dělá do topných systémů. Daří se mu dobře. Počkejte, dám vám jeho navštívenku.“

„Má velkou rodinu. Čtyři děti a dvě vnoučata,“ pochlubila se paní Vaňasová, zatímco její muž hledal v peněžence navštívenku. „Brzy se jim narodí třetí.“ Najednou se jí ve tváři objevily rozpaky, jako by se za své vychloubání zastyděla. „A co vaše paní? Jak se jí daří?“

„Děkuju, dobře.“

„Já jsem v mládí taky závodně plavala. Ale na olympiádu jsem to nedotáhla,“ řekla a po krátké odmlce tiše dodala: „Moc jsme s ní všichni cítili... tenkrát, když se stala ta tragédie.“

Zpráva o autonehodě, při které zahynula Anežčina dcera z prvního manželství, vyvolala svého času všeobecný rozruch; Štěpána ohromilo, kolik projevů soustrasti tehdy ze všech koutů republiky přišlo. Anežka byla u národa mimořádně oblíbená. Patřila ke sportovcům, kteří si dovedou získat přízeň nejen svými výkony, ale celou svou osobností. Vyzářovala z ní sebedůvěra a nezdolný optimismus – před tou tragédií. Po ní si prošla peklem. Bylo černočerné, ale Štěpán šel celou dobu vedle ní a držel ji za ruku. Skoro dva roky trvalo, než se na konci tmy objevilo světlo. Dva roky, kdy se zmítala mezi apatií a zoufalstvím, a nebýt malého Richarda, snad by si něco udělala. Byla to pro jejich vztah zatěžkávací zkouška, ve které sice obstáli, ale sáhli si na dno. Od té doby věděli, kde to dno je, a úzkostlivě se mu oba vyhýbali.

„A co váš syn? Ten už musí být velký, že?“ pokračovala Vaňasová. „Kolik mu je?“

„Devatenáct. Má před maturitou. Dal si přihlášku na medicínu. Doufáme, že ho přijmou.“

„Když ho nepřijmou hned, může chodit rok do přípravky.“

„Jednu takovou ‚přípravku‘ už má za sebou,“ řekl Štěpán a samotného ho překvapilo, jak to zní hrdě. Přestože z Richardovy účasti v humanitární misi nebyl zpočátku ani trochu nadšený, s odstupem času si uvědomil její klady. Ukazovala Richardovu angažovanost, vrhala na něj dobré světlo. V motivační části přijímacího pohovoru mu rozhodně přilepší. „Loni byl jako dobrovolník v Kambodži. Myslím, že tam získal řadu praktických zdravotnických zkušeností. Je šikovný a na svůj věk vospělý. Přál bych mu, aby ho vzali.“

„Člověk přeje dětem to nejlepší, ale někdy sám neví, co pro ně je nejlepší.“ Výraz Vaňasové dával tušit, že mluví z vlastní zkušenosti. Její příští slova to potvrdila. „Dlouho jsme s manželem děti tlačili do našich představ. Bylo to nešťastné pro ně i pro nás. Linkovat potomkům budoucnost vede jenom ke zklamání. Nemám pravdu?“

„Absolutně.“ Štěpán se slovy Vaňasové do puntíku souhlasil. Nikdy se nesnažil linkovat Richardovi budoucnost. Podporoval ho v jeho vlastních plánech. Sám se kdysi musel vůči svým rodičům ostře vymezovat a nezapomněl, jak to bylo namáhavé a deprimující, kolik mu to vzalo energie a k jakým extrémním rozhodnutím ho to dovedlo. Ve výsledku ta revolta napáchala škody na celý život. Podobnou zkušenost chtěl svému synovi ušetřit.

„Naprosto s vámi souhlasím,“ potvrdil znovu a přešlápl. U stolu s občerstvením viděl předsedu a Fáru. Stáli ve skupince lidí, kteří vypadali jako lokální VIP. Fára Štěpánovi naznačoval, že by se k nim měl připojit.

„Tady je Tomášova mailová adresa a firemní telefon. Dolů jsem vám připsal ještě číslo na jeho soukromý mobil.“ Vaňas vtiskl Štěpánovi do ruky vizitku. „Ozvěte se mu. Zavzpomínáte si na staré časy.“

„Určitě mu zavolám,“ slíbil Štěpán. Věděl, že určitě nezavolá a na staré časy s Tomášem vzpomínat nebudou. Dobře si pamatoval jeho slova při posledním setkání. Byla slušná (ani v afektu nezapomínal na vychování), ale jednoznačná. „Jdi do háje! Nechápu, proč jsi přede mnou hrál komedii. Kamarádi si snad nelžou, ne? Myslel sis, že jsem nějaký dogmatik, nebo co? Nepřeju ti nic zlého, žij blaze, jenom prosím tě dál ode mě.“ Štěpán tenkrát uvažoval, jestli nemá trvat na tom, aby si Tomáš jeho vysvětlení vyslechl, ale nakonec tu myšlenku zavrhl. Ať by mu vykládal cokoli, stejně by to byla jenom část pravdy.

Strčil Tomášovu vizitku do kapsy a potřásl Vaňasům rukou. „Moc rád jsem vás viděl. Děkuju, že jste přišli,“ řekl.

„Nechceme ztratit přehled. Chodíme na všechny předvolební besedy. Tahle byla zatím nejpřesvědčivější, aspoň pro mě. Cením si toho, že jste nezávislý. Obyčejně dávám hlas kandidátům Křesťanských demokratů, ale tentokrát udělám výjimku,“ ujistil ho Vaňas a se zvednutým ukazovákem dodal: „Pokud si mě ovšem nezíská hnutí Hlas. Přináší čerstvý vítr, víří vodu, to náš zasmrádající rybníček potřebuje. A ta Opasková vypadá jako skutečná osobnost. Naši mladí na ni nedají dopustit. Přijede do Znojma hned po vás.“

„Je dobrá,“ řekl Štěpán jako obvykle, když na kandidátku hnutí Hlas přišla řeč. Fakt, že Opasková má koule, před Vaňasovými pochopitelně nezmiňoval. „Opravdu, je moc dobrá.“

„Mějte se hezky,“ rozloučila se Vaňasová. „A popřejte manželce hodně štěstí od kolegyně plavkyně z okresní ligy.“

„Vyřídím.“

Okamžik za nimi hleděl, jak odcházejí, a pak zamířil ke skupince kolem předsedy. Přemýšlel, komu Vaňasovi nakonec odevzdají hlas. On sám (kdyby se to nekřížilo s jeho vlastními zájmy) by Opaskové dal

důvěru mnohem raději než sobě. Dělal na něj dojem, že nemá žádného kostlivce ve skříni. Neměla ještě tolik odžito. Nebála se otevřeně říkat věci, ve kterých Štěpán lavíroval.

„Výzkum a moderní technologie mají potenciál zajistit mírový rozvoj na celé Zemi,“ prohlásil Jiří Ráž, vedoucí delegace českých podnikatelů při setkání s klíčovými odborníky a lídry elektronického průmyslu ze všech koutů světa na mezinárodním veletrhu Electronica v Mnichově.

příloha Hospodářských novin

Helga Apoštolová, předsedkyně hnutí Hlas, vypnula počítač a zvedla svých pětasedmdesát kilo z kancelářské židle. Uviděla se v okenní tabuli a s potěšením na sobě spočinula pohledem. Její tělesná váha byla rozložena do nadprůměrné výšky, takže celek nepůsobil otyle, ale velkolepě. Vypadala jako závodní klisna.

„Co ty tady?“ zeptala se svého zástupce Duby, který právě vstoupil do dveří. Přeskočila očima k hodinám. „Hodláš tu snad dneska spát?“

„Od tebe to teda sedí,“ odrazil její ironii. „Workoholičko!“

Neměli si co vyčítat. Oba byli svou prací posedlí, každý jinak. Apoštolová vyrovnávala vysokým pracovním nasazením poklidnou harmonii rodinného života, který před ni nestavěl opravdové výzvy. Závodní klisny výzvy potřebují, mají to v povaze. Milovala svého muže, vypomáhala dospělé dceři a obětavě hlídala malou vnučku, ale elán by jí stačil na péči o tucet takových rodin, jenže to se dalo těžko zařídit – nezbývalo jí než podávat výkony v práci. Stejně jako ona i Viktor Duba jednal v souladu se svou povahou. Po aškenázském otci podědil nejen zahnutý nos, ale i názor, že Žid patří do kavárny. Ačkoli jeho židovství nebylo matrilineární a podle halachy k vyvolenému kavárenskému národu nepatřil, nic ho nedělalo šťastnějším než posedávat nad šálkem espressa kdekoli, kde se vyskytovali hovorní lidé, naslouchat jim a všechno si zapisovat do paměti. Sesbírané informace pro něj představovaly kapitál, prestiž a pracovní nástroj současně. Používal je tu s noblesou, tu s bezohlednou přímostí, ale vždy objektivně, jak mu velel etický kodex novináře. To, že ze své původní profese v poslední době přesešel na politiku, nezměnilo jeho principy, jenom jejich pořadí. Účelová bezohlednost teď vedla.

„Byl jsem na mejdánku,“ oznámil Apoštolové. „Nejen že tam teklo proudem vynikající víno, ale taky jsem tam získal jednu mimořádně cennou informaci.“

„Není to v rozporu? Ten proud vína a hodnotná informace?“ zeptala se.

„In vino veritas.“

„O co jde?“

„O možnou diskreditaci Českomoravských demokratů.“

„Povídej!“

Apoštolová na Dubu upřela pohled plný očekávání a respektu. Byl o deset roků mladší než ona, ale dobře věděla, jaký v něm má poklad. Od chvíle, kdy ho zvolili místopředsedou, se hnutí Hlas odrazilo od politického dna a začalo stoupat vzhůru. Navenek pro to nebyl jiný důvod než soustavná práce a energie, kterou předsedkyně investovala. Ve skutečnosti stál za vzestupem hnutí především Viktor Duba. Měl tři nedocenitelné přednosti: neaspiroval na vedoucí funkci, dovedl úspěchy Hlasu i přehmaty konkurence medializovat a uměl vyhmátnout přesně ty nervy, které nastupující generace vnímala jako citlivé. Formuloval je v jasných heslech: svoboda a různorodost, otevřené hranice, právo na individualitu, ochrana životního prostředí. Nechal udělat široký průzkum mínění mezi osmnácti- až třicetiletými, ze kterého vyšlo najevo, že pětáosmdesát procent mladých chce pomáhat ostatním a měnit svět k lepšímu, ale bez receptu. Po svém. Byli posedlí vlastní zkušeností, odmítali zprostředkované názory a tradiční strany, nezajímala je televize, vyjadřovali se hlavně na sociálních sítích. Svět, ve kterém vyrůstali, už neviděli z Řípu. Měli velký rozhled, měli daleko k naivitě.

Při formulování programu hnutí se Duba úmyslně vyhnul všem ryze maskulinním prvkům. Věděl proč. Ztotožňoval se s Leninovým heslem *Nezískáme-li pro politiku ženy, nezískáme pro ni masy*, a aniž by se dopustil té chyby, že by bolševického vůdce citoval, načrtl vedle profilu moderního sebevědomého muže i obraz sebevědomé, inteligentní, ekonomicky úspěšné ženy. Propracoval ho do takových žádoucích detailů, až se s ním Češky – alespoň ty, které si chtěly připadat žádoucí – identifikovaly. Hlas jim dodával odvalu k seberealizaci, razil nové cesty a v čele běžela ušlechtilá klisna hodná obdivu a následování. Viktor Duba jí ponechával vůdčí roli, přitom za jejími zády tahal za otěže. Udával směr, ale neměl potřebu se zviditelňovat.

„Jak si momentálně stojíme?“ zeptal se Apoštolové a posadil se na roh jejího psacího stolu. Oba věděli, že mluví o předvolební kampani do Evropského parlamentu. Jiné téma pro ně v posledních týdnech neexistovalo.

„Podle Factum jsme těsně za Českomoravskými demokraty. Nám drží příčku Opasková, jim Chytil. Lidi oceňují, že je nezávislej.“

„To může být i jeho minus. Kdyby na něj něco vyplavalo, ČMD si umyje ruce a pustí ho kalupem k vodě. Dalšího kandidáta už nestihnou profilovat a my z toho budeme těžit.“

„Co by na něj mohlo vyplavat?“ zeptala se Apoštolová pochybovačně. „Je to nudnej patron, ale slušňák. Vzal si ženskou, o který se ví, že neměla šťastný první manželství, podepřel ji, když se sesypala, je uznávanej ekonom, neexhibuje v bulváru ani na Twitteru, a pokud vím, na náměstka Licenční správy to dotáhl běžným kariérním postupem. Kde vidíš prostor pro nějakou špínu?“

„Byl jenom rok na vojně.“

„Všichni vysokoškoláci byli jenom rok na vojně. To jsi zapomněl?“

„Ale Štěpán Chytil si svůj rok vojny odkroutil, než začal studovat ekonomii. Chceš vědět proč?“ Dubův pohled prozrazoval, že by to měla chtít vědět.

„Proč?“ zeptala se.

„Měl už jednu vejšku za sebou. V první půlce osmdesátých let studoval na MGIMO.“

„Moskevským institutu mezinárodních vztahů?“

„Promoval tam v osmdesátém sedmém. Nikde se tím nechlubí.“

„Nikde se tím nechlubí, ale ty ses to ‚čirou náhodou‘ dozvěděl na mejdánku,“ prohodila Apoštolová uštěpačně. „Kdo ti to řekl?“

„Jeden týpek. Známe se z Norska, před pár lety jsme tam spolu chytali lososy. Lépe řečeno on chytal, já jsem se o to jenom pokoušel. Byla tam strašná zima.“

„Jak se ten tvůj týpek jmenuje?“

„Na jménu nezáleží,“ zahrál otázku do autu, přesně jak čekala. Vždycky si své zdroje chránil. „Podstatný je, že na MGIMO absolvoval v době, kdy tam Chytil nastoupil do prváku.“

„Že jste se na to téma nedostali už v Norsku?“

„V Norsku jsme spolu nepili víno. Mimoto pro mě Štěpán Chytil tehdy neexistoval. Copak ty jsi ho znala, než se začal cpát do politiky?“

Apoštolová zavrtěla hlavou. Čím víc o Dubově informaci přemýšlela, tím víc se jí líbila.

„Studovat za totality v Sovětském svazu... na prestižní škole pro budoucí komunistickou elitu... to myslím není úplně nejlepší reklama pro kandidáta do Evropského parlamentu,“ spekulovala nahlas.

„Není rozhodně jedinej, kdo tam studoval. Někdo se tím dokonce vytahuje.“

„Ale Chytil to tutlá. Jak se s tím jeho příznivci srovnají, až to zjistí, co myslíš?“

„Předpokládám, že je to nepotěší, ale ani neodradí,“ usoudil Duba střízlivě.

„Mě by to rozhodně odradilo.“ Apoštolová se v duchu přenesla do doby svého mládí. Vybavila se jí atmosféra strachu, odporu a všeobecné frustrace. Vzpomněla si na bezmoc, vynucené politické postoje a ztrátu sebeúcty prakticky každého, koho znala. Včetně sebe. Připadala si tehdy pokrytecká už jenom kvůli tomu, že se některých čestných lidí otevřeně nezastala a před mnohými do očí bijícími nespravedlnostmi ze strachu zavírala oči.

„Být Chytilovým potenciálním voličem, především by se mě dotklo, že mi zatajuje pravdu. Za druhé bych se pozastavila nad tím, že do MGIMO vůbec *chtěl* – v době, kdy byli Sověti pro naprostou většinu národa okupanti – a že se tam dostal. Každého nebrali.“

„Chytilovi bývalí spolužáci by tě jako jeho voličku nezajímali?“ zeptal se Duba. Podle toho, jak mu zajiskřilo v očích, poznala, že se dostali k merituu věci.

„Ty o nich něco víš?“

„Studoval s ním v ročníku například Jiří Ráž,“ prohodil, a když na ní viděl, že loví v paměti, připojil poznámku pod čarou: „Úspěšný pan podnikatel.“

„V čem podniká?“

„V nanotechnologii.“

„Nanotechnologie boomuje,“ podotkla Apoštolová. „Prý je to jedno z nejvýnosnějších hospodářských odvětví vůbec. Řekla bych, že pan podnikatel si nemusí dělat hlavu s výškou svého starobního důchodu.“

„Taky bych řekl. Ale to pro nás není zdaleka tak zajímavý jako fakt, že je synem jinýho Ráže...“ Udělal pomlku a vybědl ji pohledem, aby ho doplnila.

„Myslíš herce Ráže? Nebo toho režiséra?“

„Ani jednoho.“ Duba na ni ještě chvíli vyčkávavě hleděl, a když viděl, že se odpovědi nedočká, vyhodil trumf: „Svatopluka Ráže, tehdejšího československýho konzula v Moskvě. Štěpán Chytil a Ráž junior prý byli nejlepší kamarádi.“

Apoštolové chvíli trvalo, než jí význam Dubova sdělení plně došel.

„To není špatná zpráva,“ uznala. „Jak s ní naložíme?“

„Ještě nevím.“

„Pokud si dobře vzpomínám, pan konzul ve výslužbě byl svýho času propíranej za daňovej únik, za korupci a bůhvíco všechno.“

„Nikdy mu ovšem nic nedokázali.“

„Když přes svoje dřívější kolegy novináře posvítíš na nějakou, byť neprokázanou, Rážovu levárnu a současně ‚náhodou‘ vypluje na povrch

Chytilovo studium v Moskvě a kamarádství s Rážovým synkem, tak ho to zašpiní, i kdyby byl čistej jako lilie.“

„Jenže já nevěřím, že je čistej jako lilie. Nikdo, kdo na tý škole studoval, nemohl zůstat bez poskvrnky. Ani Chytil. Dobře ví, proč se tím studiem nechlubí. Něco na něj určitě vyhrabu.“

„Do voleb zbývá už jenom pár dnů,“ připomněla Apoštolová.

„Jsou i noci,“ smetl její námitku Duba. „A máme brigádníky. Ať důkladně prověří Chytilův sponzoring. Já omrknu byznys Ráže juniora, hlavně jeho exportní činnost.“

„Uvažuješ o styčných bodech s Licenční správou,“ dovtípila se a znovu pocítila úctu k jeho kombinačním schopnostem. „Máš pravdu. Expandující byznysmen a vlivnej ministerskej úředník, to se pěkně doplňuje. Zvláště jestli je mezi nimi dlouholetý kamarádství.“

„Je to jen domněnka, ale nabízí se. Začnu tím, že zajedu do Liberce. Zná tam na univerzitě jednoho týpka, co se zabývá nanotechnologií. Nechám si od něj nalít rozumy.“

„Já se zaměřím na pana exkonzula. Seženu o něm, co se dá.“

„Vzpomínám si, že s ním vyšel rozhovor v *Respektu*. Nevím už přesně, kdy to bylo. Určitě se dá dohledat. Když ne, tak tam zavolej a zeptej se. Ale pozor...“

„To víš, že na to půjdu od lesa.“

„Opaskovou do ničeho nezatahuj. Ať se soustředí na konstruktivní témata.“

„Zatím je dobrá, vid’?“

„Skvělá,“ přisvědčil. „A zaskví se ještě víc, když se na jejího protihráče najednou vylije kýbl jeho vlastní špíny.“

Zmlkli, dívali se na sebe, snažili se ovládnout rozčilení. Bylo jim jasné, že se předvolební kampaň právě přehoupla ze své naplánované části do méně předvídatelné, improvizovanější. Emotivnější. Oba dva měli dost zkušeností, aby věděli, že jsou to právě emoce, které rozhodnou o výsledku voleb. Apoštolová zpytovala svědomí, jestli to, co rozjíždí, je ještě korektní, Duba přemýšlel, jestli zná někoho šikovného v takzvané seriózních médiích, kdo by zadělané informační těsto prohnětl, pikantně okořenil a něco hodně velkého z něj upekl. Oba si odpověděli kladně.

Moskevský státní institut mezinárodních vztahů MGIMO má dlouhodobě pověst prestižní, ale i kontroverzní školy. V době studené války to byla jediná diplomatická škola ve východním bloku. Studovala tu řada pozdějších politiků, žurnalistů i znalců mezinárodního obchodu. Ruský „Harvard“ lákal potomky komunistických pohlavárů a po pádu železné opony děti zbohatlíků. Dnes dělají závratnou kariéru spíše absolventi petrohradské univerzity v čele s Dmitrijem Medveděvem a Vladimírem Putinem.

zpravy.tiscali.cz

Štěpán už byl pár kroků od VIP hloučku, když si uvědomil, že mu v náprsní kapse vibruje mobil. Podíval se na displej, byla to Anežka.

„Teď jsme skončili,“ řekl místo pozdravu a myslel to jako omluvu, že nezavolal sám. „Tak co, už se objevil?“

„Neobjeví se.“

„Jak to myslíš?“

„Odjel.“

„Kam?“

„Nevím.“ Znělo to, jako kdyby nedýchala.

„Proč myslíš, že odjel?“

„Vzal si věci.“

Štěpán se zastavil. Ten bezdechý způsob komunikace dobře znal. Mluvila tak po smrti Johanky – pokud vůbec mluvila.

„Co si vzal?“

„Stan, pohorky, spacák,“ vypočítávala. „Baťoh, několik svetrů, karamiatku...“

„Mluvila jsi s Veronikou?“

„Přísahá, že o něm neví.“ Důraz na prvním slovu prozrazoval nedůvěru. „Jedu za ní. Jestli mě vodí za nos, tak to z ní dostanu.“ Byla to první delší věta, kterou pronesla. V příštím okamžiku jako by se v ní uvolnilo stavidlo, spustila tak překotně, že jí Štěpán stěží rozuměl: „Hanka volala, že si Martin vybral všechny peníze, co měl na účtu, asi dvacet tisíc, tak jsem hned mrkla na Richardovo konto a je taky na nule. Vzali si i pasy. Nenapsali řádku vysvětlení a telefony mají pořád vypnutý. Sousedka Formánků Hance referovala, že prý v pátek odpoledne nasedli u nich před domem do auta. V pátek! To je... před čtyřmi dny!“

„Do jakýho auta nasedli?“

„Viděla je jenom z okna. Ví, že bylo šedý, nic víc.“

Jednolité šum, který se ozýval za Anežkou, přehlušilo nesrozumitelné hlášení z tlampače a blízký zvuk zavíraných dveří. Vzápětí Štěpán zaslechl houknutí a domyslel si, že zrovna nastoupila na jejich